

ISBN 978-80-570-1010-4

OBSAH

PREČO VZNIKLA TÁTO PRÍRUČKA A ČO V NEJ NÁJDETE? 4

AKO PRÁCU S MLÁDEŽOU VIDÍ EURÓPSKA ÚNIA? 7

AKÉ DOKUMENTY A NÁSTROJE MÁME NA NÁRODNÝCH ÚROVNIACH? 11

AKO NA TO? VYBRANÉ DOBRÉ PRÍKLADY PRAXE NA ZÁKLADE PYRAMÍDY PARTICIPÁCIE. 12

1. KONTROLA ROZHODOVANIA 13

Participatívne rozpočty na stredných školách - Trenčiansky samosprávny kraj 13

2. SPOLUROZHODOVANIE 14

Detský a mládežnícky parlament mesta Handlová 14

Desatero mládeže - príklad Karviná a Český Těšín 16

„Desatero“ pro mládež v našem městě 16

Medzisektorová pracovná skupina Trenčianskeho samosprávneho kraja pre mládež 17

Medzisektorová pracovná skupina Trenčianskeho samosprávneho kraja pre mládež 18

Demokracii sa učíme - rozvoj žiackych školských rád na základných a stredných školách 20

3. KONZULTOVANIE 21

Mládežnícke rady - Karviná 21

Cesta k městu - Karviná 22

Mapy - Pocitové mapy - Trenčín, Karviná, Trenčianske Teplice, Nový Jičín 24

4. AKTÍVNE INFORMOVANIE 25

Brigády pořádané městem pro mladá - Nový Jičín 25

5. PASÍVNE INFORMOVANIE 27

Kraj a mestá spolu pre mladých - Trenčiansky samosprávny kraj a mestá 27

Vzdelávanie mladých lídrov mesto Prievidza 29

Adoptuj si svého zastupiteľa, Opava 31

Rozvoj práce s mládežou a grantový program v meste Trenčín 33

Business Gate - Business Gate Solutions, Karviná 34

Analýza potrieb mladých ľudí v meste Trenčianske Teplice 35

Vidiecka mládež a samospráva verzus mládež a vidiecka komunita, Žilinský kraj 37

Rada detí a mládeže Moravskoslezského kraja (RADAMOK) 38

Projekt Participácia v praxi alias „montérková participácia“ a inklúzia, obec Adamovské Kochanovce, Chocholná Velčice a mesto Trenčín 39

Kde sme? Analýza súčasného stavu a možností prostredníctvom mapy kompetencií 41

ČO HOVORIA „DÔLEŽITÍ DOSPELÍ“? 44

ČO HOVORIA NAŠI MLADÍ MOŽNO/UŽ BUDÚCI DÔLEŽITÍ? 48

ČO HOVORIA PRACOVNÍCI S MLÁDEŽOU? 50

ČO NÁM MÔŽE POMÔCŤ? - NÁRODNÉ PROGRAMY NA PODPORU PARTICIPÁCIE A ROZVOJA ŠTRUKTÚROVANÉHO DIALÓGU 50

CZ - Mládež kraja 50

SK - Komunita mladých 52

KTO NÁM MÔŽE POMÔCŤ? - MEDZINÁRODNÉ PROGRAMY 53

Kľúčová akcia 3 grantového programu Erasmus + 53

Európsky zbor solidarity - solidárne projekty 54

ĎALŠIE ZDROJE INFORMÁCIÍ 55

SLOVO NA ZÁVER 56

Prečo vznikla táto príručka a čo v nej nájdete?

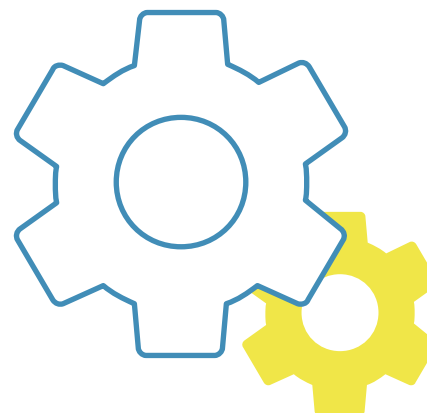
Samosprávy majú záujem pracovať s mladými lepšie a systematickejšie, no potrebujú konkrétne postupy a návody, ako to urobiť. Vytvorením podmienok pre rozvoj práce s mládežou na území miest a obcí, ktorá priamo bude reflektovať na legislatívu našich krajín, potreby miest a obcí v oblasti rozvoja práce s mládežou a zázemie, uľahčíme a napomôžeme rozvoju a dlhodobej stabilizácii práce s mládežou.

Každé mesto, obec, kraj má inú situáciu, na ktorú treba prihliadať. Ak sa mladí ľudia budú cítiť vypočutí, budú mať možnosti sa rozvíjať, zapájať a spolupracovať a sami prispievať k rozvoju svojho okolia a priestoru, kde žijú, študujú, pracujú, pôsobia, je to veľkým prínosom nielen pre nich, ale pre samosprávu. Zároveň je veľmi dôležité, aby pochopili fungovanie verejnej správy, spôsobu rozhodovania a legislatívnym rámcom, ktoré musia samosprávy rešpektovať.

Veríme, že táto príručka môže byť inšpiráciou pre samosprávy, ako sa to iným podarilo vyriešiť. Mnohé z príkladov dobrej praxe je možné modifikovať a zrealizovať aj v iných mestách, obciach. Z vlastnej skúsenosti vieme, že práca s mládežou na lokálnej a regionálnej úrovni má úžasné dopady a krásne výstupy nielen na komunitný život, ale aj na všetkých zapojených aktérov.

A je na pracovníkoch s mládežou, koordinátoroch práce s mládežou, aby vytvárali mosty medzi zástupcami samosprávy a všetkými aktérmi pôsobiacimi v oblasti, ktorí svojou činnosťou ovplyvňujú život našej novej generácie a neustále skvalitňovali prácu s mládežou.

Silvia Štefániková

Tato příručka obsahuje informace o dobrém způsobu spolupráce mládeže s veřejnou správou nebo inspiraci jak zaktivizovat mladou generaci ve veřejném prostoru. Jako velmi přínosné se jeví uzavírání mezisektorových a mezigeneračních partnerství, kdy na jedné straně stojí mládež se svým tvůrčím idealismem, průbojností a zápalem, na straně druhé dospělost, která nabízí řád a zkušenosti. Propojení těchto dvou skupin poskytuje poměrně zajímavá a leckdy netradiční řešení.

Díky navázání mezisektorové a mezigenerační spolupráce s mládeží lze vytvořit model činností, jež přesně odpovídají na výzvy doby, s jakými se potýká nejen tradičně chápána škola, ale i veřejný prostor. **Malá angažovanost mladých, nihilismus, nízká úroveň sociálních a kulturních kompetencí, radikalizace subkultur či migrace do velkých měst jsou jen některé jevy typické pro dnešní generaci.**

Základem tohoto modelu činností je vzájemné se učení o sobě navzájem. **Mládež učíme rozumět sféře působení úřadů, dospělí zase trendům mladých lidí.** Z rozšířeného povědomí tak přímo ovlivňuje vzájemný postoj a přístup ke společnému působení. V rétorice mladých lidí často slyšíme sousoví „to zvládneme“, což v nejlepším případě znamená nezbytný „slalom“ mezi předpisy, ke kterému jsou vedeni úředníci. Vzájemná shovívavost jedné k druhé je významným faktorem v obcích, které vytváří podmínky pro zapojení a komunikaci s mládeží.

Cílem představených dobrých praktik má být posílení občanské aktivity, změna přístupu k úředníkům a k formálním požadavkům na jejich práci. **Naše zkušenosti vycházejí z praxe** uplatňované v anglosaské a skandinávské kultuře a z mnoha didaktických postupů, které jsou používány nejen ve vzdělávání, ale i v byznysu a které **představují oceňovaný přínos do účinného managementu a mezilidské komunikace.** Mezi dobrovolníky jsou skauti, zástupci náboženských skupin, volní střelci, mladí politici, členové jiných občanských organizací, velmi dobří, ale i méně zdatní žáci a studenti. Aby toto úsilí bylo účinné, musíme spolu všichni dobře komunikovat a být velmi dobře zorganizováni. Učíme se práci na údržbě veřejného pořádku, práci v kanceláři i v terénu, učíme se, jak mluvit na veřejnosti a **jak hovořit v atmosféře dialogu.** Někdy nadáváme a nechováme se slušně, děláme chyby a neseme si jejich následky, jsme úspěšní a sdílíme nadšení pro věc. Jinými slovy, lidsky reagujeme na lidské věci a k tabuizovaným tématům přistupujeme odvážně.

Věříme, že zmíněné příklady dobré praxe je vhodné aplikovat v mnoha obcích obou států.

Petr Kantor

Táto publikácia je **zbierkou vybraných príkladov dobrej praxe rôznych úspešných projektov**, vytvorených systémov podpory usporiadaných na základe pyramídy participácie, ale aj inšpiratívne príklady dobrej praxe **v oblasti rozvoja práce s mládežou a spolupráce samosprávy s mladými ľuďmi**. Pripájame aj informácie o **programoch, ktoré môžu pomôcť samospráve a mladým ľuďom rozvíjať ich vzájomnú spoluprácu** či už v Slovenskej, alebo Českej republike.

Ďakujeme za **vyjadrené názory a skúsenosti politikov**, ktorí pôsobia v rôznych funkciách, **pracovníkov s mládežou, a mladých ľudí**. Veríme, že rôzne uhly pohľadu na danú problematiku pomôžu čitateľom získať **čo najširší obraz o prínosoch a dopadoch rozvoja oblasti práce s mládežou**.

Ako prácu s mládežou vidí Európska únia?

Nová stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 - 2027 sa snaží riešiť súčasné aj nadchádzajúce výzvy, ktorým čelia mladí ľudia po celej Európe. Poskytuje rámec cieľov, zásad, priorít, kľúčových oblastí a opatrení pre spoluprácu týkajúcu sa politiky v oblasti mládeže pre všetky príslušné zainteresované strany s náležitou pozornosťou venovanou zapájaniu mladých ľudí, ich spájaniu a posilňovaniu ich postavenia.

Zapájať

Mladí ľudia musia mať slovo pri vývoji, vykonávaní a hodnotení politík, ktoré sa ich dotýkajú, ako je napríklad stratégia EÚ pre mládež, ako aj národné stratégie pre mládež. Podstatné je byť maximálne inkluzívny a prispôbiť sa súčasným a nadchádzajúcim výzvam, skúmať nové a alternatívne formy účasti.

Spájať

Spojenia, vzťahy a výmena skúseností sú hlavným prínosom pre solidariťu a budúci rozvoj Európskej únie. Toto spojenie sa najlepšie uľahčuje pomocou rôznych foriem mobility. Je potrebné, aby **boli príležitosti pre mladých ľudí zakúsiť zmeny, spoluprácu, kultúrne a občianske aktivity** v európskom kontexte dostupné pre všetkých mladých ľudí.

Posilňovať postavenie

Posilnenie postavenia mladých ľudí znamená povzbudiť ich k tomu, aby **vzali zodpovednosť za svoje životy do vlastných rúk**. Práca s mládežou prináša mladým ľuďom jedinečnú výhodu pri prechode do dospelosti, pretože im poskytuje bezpečné prostredie na získanie sebavedomia a učenie sa neformálnym spôsobom.

Zapájaním, spájaním a posilňovaním postavenia všetkých mladých ľudí môže politika v oblasti mládeže prispieť k úspešnému splneniu vízie kontinentu, v rámci ktorej môžu mladí ľudia využiť príležitosti a byť spojení s európskymi hodnotami. *Európske ciele v oblasti mládeže* predstavujú pre Európu víziu, ktorá umožní mladým ľuďom realizovať ich úplný potenciál. Stanovujú medziodvetvové oblasti, ktoré ovplyvňujú životy mladých ľudí, a poukazujú na to, ktoré výzvy treba riešiť.

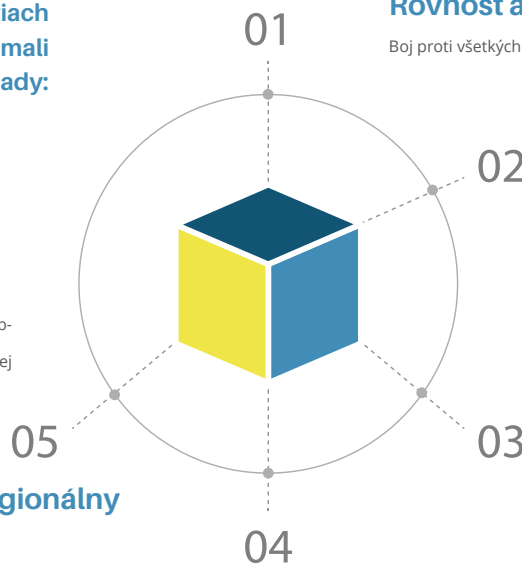
Vo všetkých politikách a činnostiach týkajúcich sa mladých ľudí by sa mali uplatňovať tieto zásady:

Dvojaký prístup

Na jednej strane podpora začlenenia iniciatív z oblasti mládeže do rôznych oblastí politiky, na druhej strane osobitné iniciatívy v sektore mládeže.

Svet, EÚ, národný, regionálny a miestny rozmer

Prepájanie a spolupráca, podpora oblasti politik v oblasti mládeže na miestnej úrovni.

Rovnosť a nediskriminácia

Boj proti všetkým formám diskriminácie a podpora rodovej rovnosti.

02 Začlenenie

Mladí ľudia nie sú homogénnou skupinou, majú rôzne potreby, pôvod, životné situácie, záujmy – podpory činností a politik, do ktorých budú začlenení všetci mladí ľudia.

03 Účasť

Právo mladých ľudí na účasť na príprave a vykonávaní politik, ktoré sa ich týkajú.

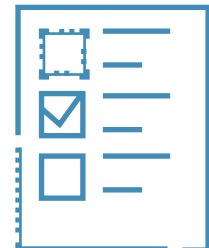
Členské štáty EÚ by v rámci svojich právomocí mali:

- > pripraviť a vykonávať európsky program práce s mládežou zameraný na kvalitu, inovácie a uznávanie práce s mládežou. Aby sa využil plný potenciál, je nevyhnutné integrovať odborné znalosti zástupcov mladých ľudí, mládežníckych organizácií, pracovníkov s mládežou a výskumných pracovníkov. Mala by sa podporiť aj ďalšia súčinnosť s prácou, ktorú vykonáva Rada Európy v tejto oblasti,
- > podporovať rozvoj kvalitnej práce s mládežou na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej aj európskej úrovni vrátane rozvoja politiky v tejto oblasti, odborného vzdelávania pracovníkov s mládežou, ustanovenia právnych rámcov a pridelenia dostatočných zdrojov,
- > podporovať v rámci práce s mládežou činnosti na všetkých úrovniach vrátane miestnej úrovne, a uznať mládežnícke organizácie ako subjekty, ktoré poskytujú rozvoj kompetencií a sociálne začlenenie prostredníctvom práce s mládežou a činností neformálneho vzdelávania, a to pri rešpektovaní vnútroštátnych, regionálnych a miestnych činností v tejto oblasti,
- > vytvárať a ďalej rozvíjať, vždy a všade, kde je to možné, ľahko prístupné kontaktné miesta pre mládež, ktoré poskytujú širokú škálu služieb a/alebo informácií, vrátane usmernenia v oblasti financií, usmernenia a podpory v oblasti kariéry, zdravia a vzťahov a príležitostí v oblasti vzdelávania, kultúry a zamestnania.

V záujme dosiahnutia cieľov stratégie EÚ pre mládež sa použijú tieto opatrenia, podľa potreby na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej, európskej a celosvetovej úrovni:

- **Tvorba politiky v oblasti mládeže založenej na dôkazoch a budovanie poznatkov:** Politika EÚ v oblasti mládeže by mala vychádzať zo skutočných potrieb a situácií mladých ľudí. To si vyžaduje **neustály výskum, rozvoj poznatkov a priblíženie sa mladým ľuďom a mládežníckym organizáciám**. Osobitne dôležité je zbierať rozčlenené údaje o mladých ľuďoch preto, aby sa lepšie pochopili potreby rôznych skupín mladých ľudí, najmä tých, ktorí majú menej príležitostí. Politika založená na dôkazoch by sa mala tvoriť s podporou portálu Youth Wiki, s podporou výskumných sietí v oblasti mládeže⁶ a v spolupráci s medzinárodnými organizáciami ako je Rada Európy, OECD a iné subjekty, vrátane mládežníckych organizácií.
- **Vzájomné učenie a šírenie:** Vzájomné učenie medzi členskými štátmi, Európskou komisiou a príslušnými zainteresovanými stranami by malo byť nástrojom pre ďalší vývoj politiky v oblasti mládeže, pokiaľ ide o hlavné aj medziodvetvové oblasti. Skupiny expertov budú naďalej rozvíjať politické usmernenia, **praktické nástroje a vymieňať si osvedčené postupy**.

- **Participatívne riadenie:** Na to, aby sa mladí ľudia uznali ako tí, ktorí sú odborníci na svoje vlastné životy, je dôležité **zabezpečiť ich účasť** a účasť ich reprezentatívnych organizácií v rôznych fázach vykonávania stratégie EÚ pre mládež. Účasťou sa zvyšuje zviditeľnenie mladých ľudí a ich obáv, ale aj viditeľnosť orgánov prijímajúcich rozhodnutia v politike v oblasti mládeže v očiach mladých ľudí. V záujme toho, aby sa vybudovali základy pre **pravidelný občiansky dialóg**, aby zohrávali zainteresované strany väčšiu úlohu pri koordinácii vykonávania stratégie, aby sa ponúkli príležitosti na výmenu informácií o činnostiach a výsledkoch.
- Mobilizácia programov a finančných prostriedkov EÚ: Touto stratégiou sa bude podporovať **efektívne využívanie programov a finančných prostriedkov EÚ**, ako sú napríklad Erasmus+, Európsky zbor solidarity, európske štrukturálne a investičné fondy, program Horizont 2020 vrátane akcií Marie Skłodowska-Curie, programu Kreativna Európa a ich nástupcov. Členské štáty sú vyzvané, aby preskúmali súčinnosť medzi zdrojmi financovania na úrovni EÚ, na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.
- Komunikácia o stratégii EÚ pre mládež: Vzhľadom na rôzne zainteresované strany zapojené do tvorby politik pre mladých ľudí je dôležité komunikovať účel a obsah stratégie EÚ pre mládež komplexne a **jazykom prispôbeným mládeži**.
- Dialóg EÚ o mládeži: Vychádzajúc z úspechov pri štruktúrovanom dialógu s mladými ľuďmi a mládežníckymi organizáciami sa ustanoví nový dialóg EÚ o mládeži s potrebnými nástrojmi, ktorého cieľom bude **zahrnúť viac orgánov prijímajúcich rozhodnutia** a mladých ľudí, najmä tých, ktorých hlas nie je vypočutý, a/alebo tých, ktorí majú v rozhodovacích procesoch a pri vykonávaní stratégie EÚ pre mládež menej príležitostí, pričom sa podporí ich zapojenie a politická účasť v EÚ a v spoločnosti vo všeobecnosti.
- **Koordinátor EÚ pre mládež:** Rada víta zámer ustanoviť koordinátora EÚ pre mládež v rámci Európskej komisie s cieľom zlepšiť medziodvetvovú spoluprácu, ako aj rozvoj a výmenu poznatkov o otázkach týkajúcich sa mladých ľudí v rámci služieb Európskej komisie. Koordinátor EÚ pre mládež by mal pracovať spoločne s rôznymi zainteresovanými stranami s cieľom zabezpečiť súdržnú komunikáciu smerom k mladým ľuďom.
- Informačné a podporné služby pre mládež: s primeraným poskytovaním kvalitných informačných služieb a platforiem pre mládež na všetkých úrovniach, **podporiť rovnaký prístup mladých ľudí ku kvalitným informáciám o ich právach, príležitostiach, službách pre mládež** a programoch EÚ pre mladých ľudí.

Aké dokumenty a nástroje máme na národných úrovniach?

Nakoľko sme v súčasnosti v období, kedy národné stratégie oboch našich krajín budú vyhodnocované a ich napĺňanie končí v roku 2020, rozhodli sme sa túto časť hlbšie nerozvádzať.

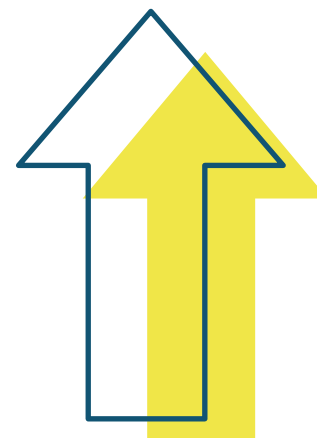

Radi by sme dali pre samosprávy na Slovensku do pozornosti dokumenty:

Prvá **Čítanka pre samosprávy** vznikla v roku 2005 ako jednoduchý dokument, rukoväť, sprievodca pri budovaní systematickej práce s deťmi a mládežou na miestnej úrovni. Aktualizovaná Čítanka pre samosprávy z roku 2018 reflektuje zmeny v oblasti politiky a praxe v mládežníckej politike a práci s mládežou.

Bližšie informácie o dokumentoch a legislatíve v oblasti práce s mládežou na národnej úrovni nájdete aj na webovej stránke *Iuventa* – Slovenský inštitút mládeže.¹

Čo sa týka platnej legislatívy v oblasti v **Českej republike**, bližšie informácie nájdete na stránke Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy.²

¹ <https://www.iuventa.sk/sk/Legislativa/Legislativa-o-mladezi/Legislativa-SR.alej>
² <http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>

Ako na to? Vybrané dobré príklady praxe na základe pyramídy participácie.

1. Prenos kontroly rozhodovania na mladých - príklady dobrej praxe: Participatívne rozpočty na stredných školách - Trenčiansky samosprávny kraj, Národný Projekt KomPrax - kompetencie pre prax, luventa
2. Spolurozhodovanie - príklady dobrej praxe: Detský a mládežnícky parlament mesta Handlová, Desatoro mládeže mesta Karviná a Český Tešín, Medzisektorová pracovná skupina Trenčianskeho samosprávneho kraja pre mládež, žiacke školské rady na základných a stredných školách
3. Konzultovanie - príklady dobrej praxe: Mládežnícke rady, Cesta k mestu Karviná, Mapy - pocity mapy - Trenčín, Karviná, Trenčianske Teplice, Nový Jičín
4. Aktívne informovanie - príklady dobrej praxe: Brigády mesta pre mladých Nový Jičín
5. Pasívne informovanie vychádzajúce z platnej legislatívy štátov

1. KONTROLA ROZHODOVANIA

Participatívne rozpočty na stredných školách - Trenčiansky samosprávny kraj

Kontrola rozhodovania - je to najvyššia forma participácie s prenosom rozhodovacej právomoci.

V školskom roku 2018/2019 bol spustený **pilotný ročník zavádzania participatívnych rozpočtov na stredných školách v pôsobnosti Trenčianskeho kraja**. Autormi projektov sú samotní študenti škôl. Tí ich nielen navrhnu, no v rámci celého procesu dostanú šancu hodnotiť najlepšie z nich, rozhodnúť, ktoré z predložených projektov škola napokon zrealizuje, či stať sa ich realizátormi priamo v praxi.

„Trenčiansky samosprávny kraj je prvým krajom na Slovensku, ktorý podpísal Memorandum o spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti a spustil pilotný ročník participatívnych rozpočtov na stredných školách v pôsobnosti župy. Aj týmto spôsobom sa župa snaží podporiť aktívne občianstvo mladých ľudí a rozvíjať ich schopnosti a zručnosti,“ **predseda TSK Jaroslav Baška**

Participatívny rozpočet je vynikajúcim nástrojom zapájania a aktivizovania ľudí do verejných vecí. Nielen že môžu sami poukazovať na problémy, ktoré vo svojom okolí vidia, sami môžu navrhovať riešenia, a hlasovaním aj sami rozhodnúť o smerovaní finančných tokov verejnej správy vo svojej komunite, a následne aj prispieť aktívne k pozitívnej zmene.

Participatívny rozpočet- ide o demokratický nástroj, ktorý občanom umožňuje aktívne sa podieľať na rozhodovaní o tom, akým spôsobom budú použité verejné financie. Vytvára sa tak nový priestor pre občianske aktivity, návrhy a riešenia s cieľom zvýšiť kvalitu života v meste, v kraji. Mnohé mestá v Trenčianskom samosprávnom kraji majú vytvorené nástroje pre svojich občanov na aktívne zapájanie sa do verejného diania a spoluprácu pri zlepšovaní oblastí spoločenského života. Sami môžu navrhovať riešenia na zlepšenie rôznych oblastí života prostredníctvom svojich návrhov - projektov, o dôležitosti ktorých následne rozhoduje verejnosť vo verejnom hlasovaní. Väčšina rozhodne, ktorý problém / zmenu situácie vo svojom okolí vníma ako najdôležitejšiu.

Mnohé mestá vytvárajú aj **programy, grantové schémy špeciálne prispôbené pre mladých ľudí**¹, aby aj oni mohli spoluvytvárať prostredie, nové aktivity. Mnohé z nich sa týkajú zlepšenia ochrany životného prostredia, rozvoja nových druhov športu, prispôbenia prostredia v komunite aj potrebám mladých ľudí a podobne. Je dôležité prispôbiť informácie a formy možnostiam mladých ľudí a vytvoriť aj podporné nástroje na ich využitie. Na národnej úrovni bol dobrým príkladom praxe národný projekt KomPrax - kompetencie pre prax. Projekt prostredníctvom malých projektov rozvíjal kompetencie mladých ľudí ako napr. aktívne občianstvo, spoluprácu medzi samosprávou a mladými ľuďmi, alebo pracovníkmi s mládežou a dosiahol rozvoj a riešenie problémov v mnohých oblastiach a aspektoch komunitného života. Myšlienku KomPraxu prevzalo mesto Prievidza: Vzdelávanie mladých lídrov mesto Prievidza (bližšie informácie nájdete v časti Ako na to? - inšpiratívne príklady dobrej praxe)

KomPrax
Kompetencie pre prax

¹ Napríklad grantový program pre mládež mesta Trenčín, grantový program „Hod to tam“ mesta Handlova, atď.

Detský a mládežnícky parlament mesta Handlová

Mládežnícke parlamenty, rady mladých miest, obecné rady mládeže sú nástrojmi združovania mladých ľudí bez právnej subjektivity a ich prispievania a spolupráce so samosprávou. Mnohí primátori, primátorky, starostovia, starostky vytvárajú cielene priestor na ich vznik a vzájomnú spoluprácu, ktorá je prínosom pre obe strany. Veľmi dôležité je vytvorenie systému podpory a pomoci takýmto štruktúram mladých, ale zároveň nezasahovanie do ich vnútorných systémov, práca s motiváciou členov a komunikácia prispôbená ich vnímaniu a chápaniu. Práve tu sú dôležití koordinátori práce s mládežou, pracovníci s mládežou, ktorí vedia poradiť, vytvoríť priestor na stretávanie, pomáhajú pri prekonávaní problémov, ale zároveň umožnia rozvoj mladých ľudí. Najlepší koordinátor práce s mládežou je ten, ktorého ani nevidieť, vidieť len výstupy jeho práce: šikovných, aktívnych, kreatívnych, rozhladených mladých ľudí, ktorí majú záujem zlepšovať život v komunite.

Čo sme?

DaMP v Handlovej bol založený presne 25. októbra 2007, je poradný orgán primátora mesta, zároveň je kontrolným a iniciatívnym orgánom. Vo svojej činnosti sa riadi vlastným plánom činnosti a vlastným rokovacím poriadkom. Primátora a členov DaMP-u menuje a odvoláva primátorka mesta na návrh členov DaMP. Parlament je tvorený zástupcami študentov a žiakov základných a stredných škôl v meste, zástupcov občianskych združení, neziskových organizácií, ako aj z dobrovoľníkov z radov mládeže.

Kde sme?

Sídlom parlamentu je CVČ Handlová (Budova DK), parlament nemá právnu subjektivitu a jeho hospodárenie zabezpečuje CVČ Handlová.

Prečo sme?

Podielame sa na organizovaní podujatí pre svojich rovesníkov, presadzujeme a chránime záujmy žiakov a študentov škôl a školských zariadení ako aj ostatných mladých ľudí v našom meste. Snažíme sa presadiť zlepšenie prístupu mladých ľudí ku kvalitným informáciám a podporujeme participáciu mladých ľudí v meste a v školských štruktúrach. Presadzujeme vytvorenie podmienok na neformálne vzdelávanie, prácu a aktívne trávenie voľného času, ktoré zodpovedajú súčasným požiadavkám.

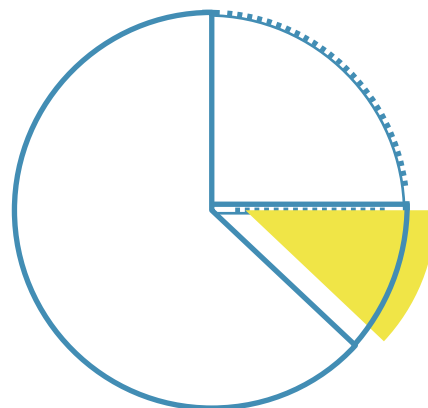
Pre koho sme?

Pre všetkých mladých v našom meste a nechceme, aby to vyznelo ako kliše.

Chceme:

- rozvíjať a udržiavať aktívnu činnosť DaMP a ŽŠR,
- naučiť sa o svojich problémoch a aktivitách rozprávať tak, aby nás nielen počúvali, ale aby nám aj porozumeli a teda vyhovel našim potrebám (zvyšovať svoje kompetencie a zručnosti)
- systematicky rozvíjať neformálne aj informálne vzdelávanie mládežníckych lídrov tak, aby sme sa stali rovnocennými partnermi a aktérmi mládežníckej politiky v meste i regióne,
- podporovať a organizovať spoločné projekty s formálnymi aj neformálnymi subjektmi pracujúcimi s mládežou v rôznych oblastiach,
- zviditeľňovať pozitívne príklady aktívnych mladých ľudí, zmeniť pohľad staršej generácie na nás ako na "zlú mládež".

Vo všeobecnosti chceme u mladých ľudí podnecovať hlavne tvorivosť, aktívnu účasť na verejnom dianí a iniciatívu. „Dampáci“ majú svoje zastúpenie a hlasovacie právo aj v Komisii vzdelávania, práce s deťmi a mládežou mesta Handlová.

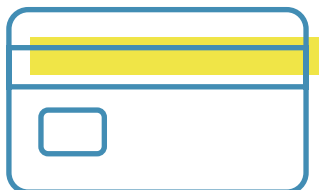

Desatero mládeže – příklad Karviná a Český Těšín

Dlouhodobá aktivita, kterou se mladí lidé učí zapojovat a spolurozhodovat o tom, co je pro ně důležité, co má být prezentováno a podporováno ze strany města. Výstupem je „desatero“ - seznam aktivit, lidí a také možností, které se na území města realizují pro mladé.

Jak na to?

1. Vytiskneme na A3 heslo - každé heslo na samostatnou A3.
2. Rozložíme na podlahu.
3. Před skupinou probereme jednotlivá hesla a vysvětlíme, co mají účastníci k heslu dopsat (jde o konkrétní místa a lidi, jde o jejich zkušenost - případně co znají od svých kamarádů, známých)
4. Každý mladý člověk postupuje od jednoho hesla k druhému a dopisuje svoje postřehy.
5. Poté sepišeme a prokonzultujeme s klíčovými slovy - chybí tam některé aktivity, které jako město nabízíme? Je tam něco, co neznáme?
6. Posléze konzultujeme a diskutujeme se zástupci města a tvoříme finální plakát nebo brožurku o službách a možnostech pro mládež ve městě.

„Desatero“ pro mládež v našem městě

ROZVÍJEJ SE - kde se můžu ve městě rozvíjet, učit se novým věcem?

ZAPOJ SE - kde se můžu aktivně zapojit do dění ve městě?

BAV SE - kde se můžu ve městě dobře bavit?

POMÁHEJ - kde můžu někomu pomoci?

STAŇ SE DOBROVOLNÍKEM - kam můžu přijít a stát se dobrovolníkem?

BUĎ FIT - kde se můžu udržovat v psychické i fyzické kondici?

ORGANIZUJ - kde se můžu uplatnit, když chci něco zorganizovat?

JEĎ NA PRÁZDNINY - kam můžu jet na prázdniny?

ZÍSKEJ PODPORU - kde a kdo mi může poskytnout materiální, finanční, lidskou podporu?

INFORMUJ SE - kde se ve městě můžu dozvídat informace, které jsou pro mě důležité?

PODNIKEJ - kde se můžu dozvědět o možnostech, kdo mě může podpořit v podnikavosti?

INFORMUJ DRUHÉ - kde můžu informovat druhé o dění ve městě?

Medzisektorová pracovná skupina Trenčianskeho samosprávneho kraja pre mládež

Pri práci s mládežou je dôležité vytvoriť trvalo udržateľný systém rozvoja práce s mládežou, ktorý dlhodobo rozvíja potenciál mladých ľudí a nastavuje, vytvára jednotlivé aktivity, ktoré prispievajú k plneniu cieľov v oblasti. Aj v práci s mládežou je veľmi dôležité postupovať systematicky, poznať potreby mladých ľudí, mať stanovené ciele a spôsob ich napĺňania. Život mladých ľudí sa však neobmedzuje len na vzdelávanie, alebo len na participáciu. Rieši mnohé aspekty a oblasti a zasahujú do neho rôzni aktéri. Preto sme v Trenčianskom kraji vytvorili systém spolupráce v oblasti so zapojením odborníkov, poslancov, mladých ľudí a zástupcov z rôznych oblastí, s ktorými spoločne analyzujeme, riešime a vyhodnocujeme jednotlivé oblasti rozvoja mladých ľudí žijúcich, alebo pôsobiacich na území kraja.

Koncepcia rozvoja práce s mládežou v Trenčianskom samosprávnom kraji do roku 2020 je strategickým dokumentom, ktorý bol schválený na XXI. rokovaní zastupiteľstva TSK v roku 2016. Definuje východiská, princípy, cieľ a priority pôsobnosti kraja a iných subjektov v kľúčových oblastiach rozvoja práce s mládežou v Trenčianskom kraji¹.

Koncepcia pozostáva z troch hlavných častí:

Strategický rámec práce s mládežou v TSK, ktorý stanovuje východiská, princípy a cieľ regionálnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži.

Kľúčové oblasti rozvoja práce s mládežou sú rozčlenené do desiatich tematických oblastí: Vzdelávanie, Zamestnanosť, Tvorivosť a podnikavosť, Participácia, Mládež a svet, Zdravie a zdravý životný štýl, Ochrana životného prostredia, Sociálne začlenenie, Dobrovoľníctvo, Práca s mládežou.

Implementácia, realizácia a hodnotenie koncepcie. Príprava koncepcie prebiehala participatívnym spôsobom so širokým zapojením všetkých aktérov (TSK, KCVC v Trenčíne, ktorého súčasťou je Regionálne centrum mládeže, škôl a školských zariadení, miestnej samosprávy, zamestnávateľov, mimovládnych organizácií, mladých ľudí, žiackych školských rád, študentských parlamentov a ďalších inštitúcií).

¹ <https://www.tsk.sk/bxus/docs/Koncepcia%20mladeze%202020.pdf>

Okrúhle stoly

Vzdelávanie
Zamestnanosť
Sociálne začlenenie
Dobrovoľníctvo

Participácia
Mládež a svet
Práca s mládežou
Dobrovoľníctvo

Zdravie a zdravý životný štýl
Ochrana životného prostredia
Dobrovoľníct

Dôležitým prvkom okrem participatívneho spôsobu tvorby je aj spôsob implementácia:

Pre napĺňanie úloh z Koncepcie rozvoja práce s mládežou TSK na Úrade TSK je vymenovaná Medzisektorová pracovná skupina pre mládež TSK. Skupina schvaľuje akčný plán rozvoja práce s mládežou na každý rok a zároveň sleduje a kontroluje jeho plnenie v súlade s cieľmi stanovenými v Koncepcii rozvoja práce s mládežou na území Trenčianskeho kraja. Skupina sa stretáva dvakrát ročne vždy na začiatku roku, kedy sa schvaľuje vyhodnotenie akčného plánu za rok predchádzajúci a zároveň aj návrh akčného plánu na ďalší rok. Následne, druhý krát v júni, sa konajú okrúhle stoly pre jednotlivé kľúčové oblasti. Na týchto stretnutiach sa diskutuje do hĺbky o situácii a rozvoji jednotlivých oblastí v živote mladých ľudí a navrhujú sa aj ďalšie podporné aktivity a riešenia.

V súčasnosti počet členov v pracovnej skupine je 50 a sú to zástupci organizácií z rôznych oblastí tak, aby skupina dosiahla čo najlepší expertízu.

Verejná správa:

- Podpredseda Trenčianskeho samosprávneho kraja
- zástupca poslancov kraja,
- zástupci poslancov na lokálnej úrovni,
- Vedúca Odboru školstva a kultúry kraja,
- Vedúca oddelenia školstva, mládeže a športu kraja
- koordinátori práce s mládežou miest
- zamestnanci oddelenia stratégie regionálneho rozvoja a implementácie projektov

Inštitúcie:

- Riaditeľ Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
- koordinátorka ochrany detí pred násilím pri ÚPSVaR
- Krajské riaditeľstvo Policajného zboru
- Centrum pedagogicko - psychologického poradenstva a prevencie
- Informačné centrum Europe Direct
- všeobecný lekár pre deti a dorast
- luventa - Slovenský inštitút mládeže
- riaditeľ Centra sociálnych služieb
- riaditeľ Domu kultúry

Školy a vzdelávacie inštitúcie:

- riaditeľ strednej školy
- zástupca koordinátorov žiackych školských rád na stredných školách
- zástupca koordinátorov žiackych školských rád na základných školách
- zástupci žiackych školských rád stredných škôl
- Centrum voľného času
- špeciálny pedagóg pôsobiaci na strednej škole
- špeciálny pedagóg pôsobiaci na základnej škole

Súkromný sektor:

- zástupci firiem

Tretí sektor:

- Združenie informačných a poradenských centier mládeže v SR
- Rada mládeže Trenčianskeho kraja
- Slovenský Červený kríž
- Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu
- Co-working Hajcman
- Centrum environmentálnych aktivít Trenčín
- predseda Krajskej rady Združenia podnikateľov Slovenska
- Združenie mladých podnikateľov Slovenska
- členka predsedníctva Spoločnosti priateľov detí z detských domovov Usmev ako dar
- Témčko - Trenčianske centrum mládeže
- predseda ústredného výboru Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny
-

Prečo to funguje?

Trenčiansky samosprávny kraj je pod vedením predsedu TSK Ing. Jaroslava Bašku otvorený spolupráci a nadväzovaniu partnerstiev a rozvoju medzisektorovej spolupráce. V predchádzajúcich obdobiach bola zriadená Medzirezortná pracovná skupina TSK pre mládež, ktorá pozostávala zo zástupcov jednotlivých odborov TSK. **Musíme riešiť budúcnosť a rozvoj mladých ľudí komplexne a synergicky v spolupráci so všetkými aktérmi, ktorí v oblasti pôsobia.**

Na stredné školy prichádzajú žiaci zo základných škôl, ktoré majú v zriaďovateľskej pôsobnosti mestá a obce. Je dôležité, aby si mladý človek vybral správne svoje profesijné smerovanie a prípravu naň, preto je prirodzená **spolupráca a podporné aktivity**, ktoré podporujú tento proces a **spolupráca všetkých aktérov** tak, aby sme čo najviac pomohli našim mladým sa správne nasmerovať. Trenčiansky samosprávny kraj má na to mnoho podporných nástrojov (Hrdina remesla, Stredoškolač...).

Ak chceme kvalitne riešiť napríklad problematiku rozvoja ochrany životného prostredia, je veľkým prínosom pre samosprávu, pokiaľ prijme do spolupráce odborníkov z oblasti. Je mnoho organizácií, inštitúcií, ktoré sa venujú problematike dlhodobo a kvalitne a je veľkým prínosom, ak samospráva otvorí dvere spolupráci s týmito subjektami. **Odborníci pomáhajú** od analýzy situácie, stanovovaní cieľov a často krát svojou expertízou prispievajú ku kvalitnému riešeniu problémov.

Len spoločnými silami, diskusiou, spoluprácou a vzájomnou podporou vytvoríme podmienky pre rozvoj kompetencií mladých ľudí a možnosti pre ich kvalitné a zmysluplné zapojenie sa do spoločnosti.

Democracii sa učíme - rozvoj žiackych školských rád na základných a stredných školách

Škola predstavuje prirodzený priestor, kde by mali byť deti a mladí ľudia stimulovaní a motivovaní k aktívnej participácii. Mali by byť vychovávaní a vzdelávaní v otázkach aktívneho občianstva, ale i tréňovaní v komunikácii s tzv. „dôležitými dospelými“, pri presadzovaní zmien. Významný nástroj na rozvoj participačných zručností predstavujú v školskom prostredí žiacke samosprávne orgány, známe aj ako **žiacke školské rady**¹. Žiacka školská rada na základnej škole

1. sa vyjadruje k podstatným otázkam, návrhom a opatreniam školy v oblasti výchovy a vzdelávania,
2. sa podieľa na tvorbe a zabezpečení dodržiavania školského poriadku,
3. zastupuje žiakov vo vzťahu k riaditeľovi a vedeniu školy a predkladá im svoje stanoviská a návrhy.

Žiacka rada v strednej škole okrem bodu 1), 2), 3) zároveň aj

4. zastupuje žiakov aj navonok,
5. volí a odvoláva zástupcu žiakov do rady školy.

Žiacke školské rady sú významným podporným nástrojom pre rozvoj kompetencií a zapájanie mladých ľudí a ich aktivizovanie nielen na území škôl. Mnohé mestá úzko spolupracujú s ich zástupcami, vzájomne sa informujú o činnosti, spolupracujú na riešení problémov, ktoré riešia mladí ľudia.

V Trenčianskom kraji, a nielen v tomto kraji, sa zástupci žiackych školských rád stredných škôl dvakrát ročne stretávajú s **predsedom kraja na diskusnom fóre Stredoškolského parlamentu**. Diskusia, riešenie problémov žiakov na stredných školách, výmena názorov a spolupráca výrazne podporuje participáciu žiakov v školskom prostredí. Okrem toho tu získavajú priestor aj na výmenu skúseností a dobrých príkladov praxe, získavanie informácií o rôznych možnostiach a aktivitách, do ktorých sa môžu zapojiť.

Skvelým príkladom dobrej praxe je **prepájanie a spolupráca žiackych školských rád na základných a stredných školách so samosprávou a ďalšími organizáciami**. Takýto príklad máme v meste Prievidza, „**Konferenciu žiackych školských rád regiónu Horná Nitra**“, kde koordinátorka práce s mládežou pravidelne organizuje v Centre voľného času Spektrum Prievidza². Okrem zástupcov samosprávy sú často prizývaní aj zástupci organizácií, inštitúcií s cieľom vzájomného informovania sa, nadviazania spolupráce a rozvoja rôznych spoločných aktivít.

Mnoho podporných **nástrojov pre žiacke školské rady vytvárajú Rady mládeže**³ jednotlivých krajov prostredníctvom podpory z národnej úrovne cez dotačné schémy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR – Programy pre mládež⁴.

Jedným z podporných nástrojov je aj **rozvoj koordinátorov žiackych školských rád**⁵ prostredníctvom stretnutí, školení a ďalších podporných aktivít rád mládeže krajov, alebo luventy – Slovenského inštitútu mládeže (akreditované školenie Refresh pre koordinátorov žiackych školských rád).

1 <https://drive.google.com/file/d/1VwK10C6HmGX1aOxXNIPheylyZO9U/view>

2 <http://www.findglocal.com/SK/Prievidza/182151885155194/CV%C4%8C-Spektrum-Prievidza>

3 Zoznam nájdete na konci brožúrky

4 <https://www.luventa.sk/ski/granty/Nova-generacia-Programov-PRE-MLADEZ-na-roky-2014-2020.alej>

5 <http://www.rmtnk.sk/2018/12/skolenie-koordinatorov-ziackych.html>

3. KONZULTOVANIE

Skôr ako sa urobí rozhodnutie o živote a fungovaní mladých ľudí sa s nimi konzultuje postup a navrhnuté riešenia s mladými ľuďmi, a ich zástupcami, a ich názor sa zapracuje do materiálov.

Podrobný popis aktivity

Pořádame sportovné, kultúrne udalosti, diskuse alebo se podílime na akciách mesta. Jsme mostem mezi mladými a městem. Prosazujeme zájmy mladých a predstavujeme jejich názory politikům a úředníkům. Pro město jsme partnery v plánování jeho budoucnosti, býváme tak často slyšet na různých jednáních. Důležitá je pro nás přeshraniční spolupráce - našim partnerem je Młodzieżowa Rada Miasta w Jastrzębiu-Zdroju. Jsme otevření všem tématům - od ekologie přes umění po sport. Snažíme se, aby naši členové měli možnost vlastního rozvoje. Díky neformálnímu vzdělávání, workshopům, procvičování umění prezentace, cizích jazyků nebo manažerských schopností mají naši členové tolik žádané zkušenosti, které by ve škole jen stěží získali. Kdokoliv z nás má možnost reprezentovat radu na mezinárodních projektech Erasmus+.

Finance čerpáme z grantů programu Erasmus+, Mládež krajů a z dotací města. Veškerou administrativu s nimi spojenou zařizujeme sami za podpory pracovníků s mládeží. Spolupracujeme nejen s Regionální knihovnou Karviná a Asociací středoškolských klubů ČR, ale i místní skupinou „Amnesty International Karviná“.

Získané výstupy

Mládežnické rady - Karviná

Statutární město Karviná podporuje aktivní zapojení mladých lidí do veřejného života města a posiluje jejich společenskou odpovědnost v sociálních skupinách žáků a studentů. Město vytváří tento komunikační kanál s mládežnickou platformou města, čímž napomáhá odpovědnějšímu přístupu mládeže k tématům, která se jí dotýkají.

Mládežnická rada Karviná je seskupení mladých lidí ve věku 13-30 let, která funguje jako hlavní komunikační platforma mládeže se statutárním městem Karviná.

Sdružuje studující mládež z karvinských základních, středních a vysokých škol nebo mládež žijící či pracující na území statutárního města Karviná. Platforma umožňuje mladým lidem přímo se zapojovat do veřejného dění, a to například spoluorganizováním městských akcí nebo organizováním vlastních akcí prostřednictvím městského dotačního titulu určeného neorganizované mládeži. Zároveň je místem setkávání, navazování nových přátelství a prostorem pro rozvíjení vlastní osobnosti a dovedností díky vzdělávacím programům nebo mládežnickým národním, česko-polským nebo evropským výměnám.

Po pěti letech fungování už víme, že Mládežnická rada Karviná má velký smysl, a takto to vidí i partneři. Pravidelná měsíční setkání žijí, v poslední době nás pravidelně navštěvuje i primátor města, a díky tomu můžeme vést diskuzi o minulosti, přítomnosti a budoucnosti města bez jakýchkoliv bariér. V dnešní době považujeme za podstatné mít informace přímo od vedení, a sice kvůli časté manipulaci s fakty v médiích a na sociálních sítích. Již pravidelně organizujeme akce jako např. večerní jízda po komunikacích Na in-line po Karvině, která se setkává s úspěchem

a každý ročník přivítá více a více účastníků. Další z akcí je např. Knižní jarmark, kde se opět povedlo prodejem přečtených knih vybrat velkou částku na Spolek svatá Barborka. Aktivně se účastníme i celoměstských akcí jako je Den Země, studentský Majáles a přinášíme zajímavé workshopy a happeningy. Dále posíláme členy na vzdělávací výjezdy do zahraničí přes program Erasmus+, kde mají možnost sdílet své zkušenosti a získat i zajímavé certifikáty typu YouthPass.

Naše klíčové výstupy

- Action bound – celoměstská hra
- MRK jako součást organizační struktury města
- Ambassador mládeže – náměstek primátora statutárního města Karviná
- Jsme otevření – každý mladý člověk se může zapojit
- Pas mládeže – seznam kompetencí pro mladého lídra

Cesta k městu - Karviná

Co mám udělat proto, aby mi tady mladí lidé zůstali?

Statutární město Karviná podporuje mládež v realizaci jejich nápadů, podporuje neformální učení v oblasti projektového řízení a základů finanční gramotnosti při přípravě a realizaci nápadů, jež mohou být přetvořeny až do podoby podnikatelských záměrů. Dochází tak k posílení dialogu mezi městem a mladými lidmi a k větší motivaci stát se aktivním občanem. Město přistupuje k mladým lidem jako k rovnocennému partnerovi v rámci strukturovaného dialogu.

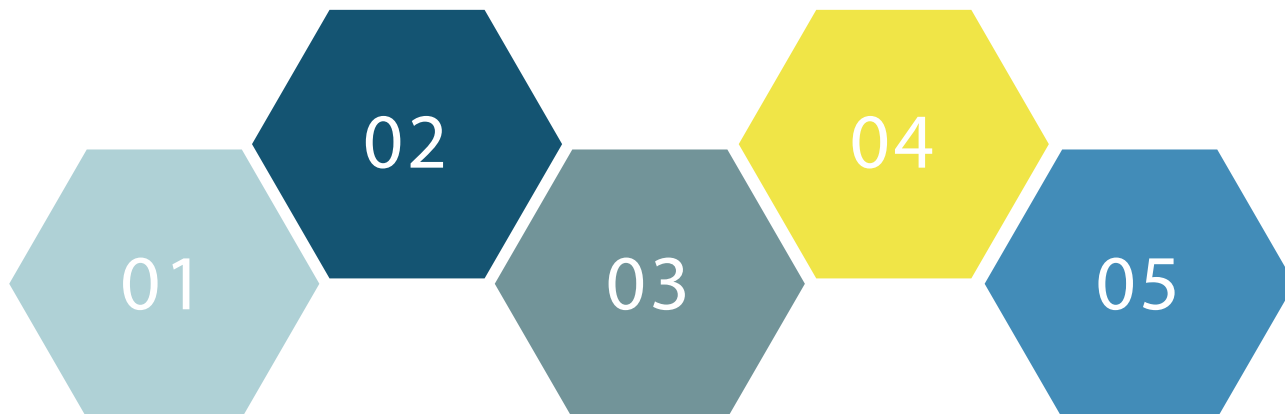
Program je výsledkem spolupráce statutárního města Karviná, jeho partnerských organizací, zástupců neformálních skupin a expertů na neformální vzdělávání a práci s mládeží.

Model zapojení místní mládeže do veřejného života

Mladý člověk dnes může během pěti minut registrovat nápad, kterým chce přispět ke zlepšení svého okolí. Nápad se tak během chvíle dostane „na stůl“ pracovníkům města z Oddělení strategií a plánování a jejich prostřednictvím k představitelům samosprávy. Každý mladý člověk z Karviné a okolí má možnost přenášet do života své vlastní podněty a zároveň má možnost se aktivně zapojit do řešení problémů a témat, která ho zajímají.

Jde o jednoduchý postup, jakým mohou mladí dát efektivně najevo, co je ve městě zajímavé nebo co jim tu chybí, a zároveň dostat okamžitou zpětnou vazbu od představitelů města

Celý proces se skládá z několika jednoduchých kroků:

01

NÁPAD - zaevidujeme

Během pěti minut si může mladý člověk zaevidovat nápad na webovém portálu www.mladezkrajci.cz. Jde o nápad, o kterém je přesvědčený, že pomůže zlepšit život ve městě a zároveň je v jeho vlastních možnostech nebo možnostech jeho mládežnické skupiny.

02

KONZULTACE - získáme kontakt a rozpracujeme

Člověka, který nápad zaregistroval, kontaktujeme. Potvrdíme mu, že o nápadu víme a pozveme ho na krátkou osobní konzultaci. V rámci konzultace, která může probíhat i on-line, se nápad připraví do podoby projektového návrhu.

03

VÍKENDOVÉ SETKÁNÍ - motivujeme, propojíme a zkvalitníme

Na víkendovém setkání se mládež nejen seznámí s projektovým managementem a dokončí žádost na konkrétní projekt, ale také se vzájemně pozná, podpoří a případně propojí jednotlivé aktivity.

04

OSOBNÍ PREZENTACE - prezentujeme a aktivně zapojujeme

Prezentace projektu zástupců neformálních skupin před komisí města, která je složena ze zástupců Magistrátu města Karviné (dva úředníci, dva radní), reprezentantů programu Erasmus+ a odborníků na neformální vzdělávání. Pro mnohé mladé lidi je to poprvé, kdy se veřejně pokusí obhájit svůj projekt, kterým se chtějí aktivně zapojit do života města. Zároveň je to příležitost pro zástupce města získat přímé informace od mládeže o jejich potřebách či o problémech, které je provází.

05

REALIZACE - realizace a podpora

V průběhu realizace projektu získávají mladí lidé mnoho nových zkušeností. Učí se vedení projektu nebo zodpovědnosti za získané veřejné prostředky. Protože cílem je umožnit realizaci projektu neformálním skupinám, které nikdy projekt nerealizovaly, je zde ze strany města neustálá podpora v podobě pravidelných schůzek se zástupci mládeže. Díky těmto schůzkám se jednotlivé aktivity mládežníků stávají součástí například městských akcí nebo akcí jiných institucí ve městě. Dochází tak nejen k dalšímu síťování jednotlivců, skupin a organizací, ale i k efektivnějšímu využívání dostupných zdrojů.

Tento model přispívá k vybudování komunikačního kanálu mezi zástupci města a mladými lidmi a posiluje také vzájemnou důvěru. Zároveň vytváří prostor pro získání zpětné vazby na otázky dotýkající se mladých lidí v kontextu města.

Koordinace projektu

Koordinaci projektu zajišťuje Oddělení strategií a plánování statutárního města Karviná ve spolupráci s regionálním konzultantem programu Erasmus+.

Číslo projektu

Od 1. května 2012 do 30. prosince 2018 se do programu zapojilo celkem 200 iniciátorů mládežnických iniciativ.

Jak na to?

1. Vyčlenit finanční prostředky na podporu mládežnických iniciativ.
2. Zajistit pracovníka na konzultace.
3. Povolat výběrovou komisi – do komise nominovat nejen zástupce města (politik, úředník), ale i zástupce příspěvkových organizací, neziskových a samotnou mládež.
4. Vytvořit systém přihlašování nápadů na webu města.
5. Vyhlásit dotační titul.

Mapy - Pocitové mapy - Trenčín, Karviná, Trenčianske Teplice, Nový Jičín

Pocitové mapy mladých

Pocitová mapa je nástroj, který nabízí možnost aktivně zapojit mladé občany do sběru informací a názorů na lokality, v nichž bydlí. Jedná se o prostředek participativního plánování veřejných prostor.

Ako na to? - príklad Slovensko

Mladí ľudia na postity napíšu super aktivity, ktoré robia a prilepia ich na miesto na mape mesta, kde sa konajú, alebo kam radi chodia s priateľmi, atď. Potom na postit inej farby napíšu ohrozenia, chýbajúce veci, problémy, ktoré vnímajú a priradia na mape k miestu, kde sa to nachádza. Mapu odprezentujú zástupcom mesta, poslancom aj s návrhmi, ako by sa dala skrášliť a zlepšiť a ako by k tomu mohli sami prispieť a spoločne v diskusií hľadajú riešenia.

Jak na to? - příklad Česko

Nový Jičín i Karviná využily výsledky jako podpůrné podklady pro plánování akcí, vytváření koncepcí bezpečnosti nebo jako informace pro plánované akce.

1. Po úvodním kontaktu a domluvení detailů spolupráce si společně vymezíme otázky, na které budou dotazovaní odpovídat a rozsah oblasti, kterou budeme mapovat (sídlíště, městská část, celé město).

Obvykle se jedná o 5 - 6 otázek: Typy:

OBECNÉ OTÁZKY:

- Kde se cítíte dobře?
- Kde jste na město hrdý?
- Kde vidíte prostor pro rozvoj?
- Kde trávíte volný čas?
- Kde se necítíte bezpečně?

2. Dalším krokem je samotné mapování. Mapování probíhá přímo s mladými lidmi v rámci různých setkání nebo debat (ty však musíte organizovat vy)
3. Na akci přijedete s vytištěnou mapou a spoustou barevných špendlíků - každá barva symbolizuje konkrétní otázku. S účastníky na místě vytvoříte mapu, kterou pak analyzujete.

4. AKTÍVNE INFORMOVANIE

Sami poslanci, primátori, starostovia vyhľadávajú priestor a prichádzajú k mladým ľuďom a aktívne ich informujú o svojich rozhodnutiach a veciach verejných.

Brigády pořídané městem pro mladé) – Nový Jičín

Město Nový Jičín nabízí studentům brigády. Radnice zaplatí mladým lidem třeba za plení záhonů, natírání laviček, plotů a zábradlí nebo sbírání odpadků. Součástí akce Zelené město je také čištění chodníků, odtokových žlabů nebo umývání kontejnerů.

Studenti si můžou vybírat z osmi týdenních turnusů v průběhu června až srpna. V rozpočtu bylo na rok 2019 na brigádníky vyčleněno 150 tisíc korun. Hodinovou mzdu mají 80 korun, přičemž pracují šest hodin denně, od 7:00 do 13:00. Student pracuje na dohodu o provedení práce a může absolvovat maximálně dva turnusy, tzn. odpracovat 10 pracovních dní.

Podmínky jsou jednoduché – brigády se může zúčastnit každý student, který nejpozději v den nástupu do práce dosáhne 16 let. Městskému odboru životního prostředí je potřeba do 21. května doručit osobně, e-mailem nebo poštou přihlášku, která je ke stažení na webu města nebo k dostání přímo na radnici.

Město Nový Jičín prázdninovou výpomoc brigádníků vítá a také zájem ze strany studentů je stále veliký. Přihlášených je většinou dvojnásobný počet, než může město přijmout. Proto město požadovaný počet brigádníků z doručených přihlášek losuje, aby byla zaručena objektivita výběru. V roce 2019 město přijalo 60 studentů.

Kdy to začalo?

Program začal v roce 2000, kdy vznikl jako projekt společnosti Phillip Moriss. Jakmile tato finanční podpora ze strany soukromé společnosti skončila, akci převzalo město a dnes ji poskytuje ve spolupráci s technickými službami.

Varianty

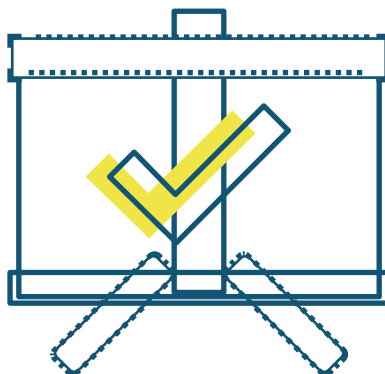
V průběhu osmnáctileté historie si město vyzkoušelo i některé varianty jako například zapojení důchodců, kteří vedli jednotlivé pracovní skupiny studentů. Pár let také město podporovalo vlastní iniciativy, kdy se do programu hlásily týmy studentů, kteří přinášeli vlastní nápady na to, co ve městě chtějí v rámci brigády udělat. Dříve se také organizovala závěrečná společná akce – momentálně už není z důvodu omezených finančních prostředků možná. V posledních letech je práce studentů směřována podobně jako veřejně prospěšné práce a technické služby města zadávají práci a rozmisťují pracovní skupiny tam, kde je to aktuálně potřeba.

Jak na to?

1. Zajištění financí z rozpočtu města nebo sponzora. V případě města Nový Jičín je to 200 000 Kč, z toho 150 000 Kč na výplaty dohod o provedení práce a 50 000 Kč na materiál, nářadí a ostatní náklady.
2. Zajistit organizaci akce – schválení v zastupitelstvu, medializace ve spolupráci s tiskovou mluvčí města, následně nábor studentů, příprava práce ve spolupráci s technickými službami města, posléze registrace studentů, jejich výběr a nachystání dohod o provedení práce.

Průběh:

3. Celou přípravu zajišťuje jeden pracovník odboru životního prostředí. Toto je dáno historicky, kdy ještě na území města bylo hodně černých skládek a odbor měl přehled o potřebách. Dnes pracovník odboru komunikuje s technickými službami města.
1. Do konce dubna se stanovují podmínky - jakým způsobem to bude probíhat, kolik lidí, za jakou hodinovou mzdu, v jakých termínech (turnusech), domlouvá se, kolik lidí bude využito. Tato konkretizace je předkládána vedení města, které to schvaluje.
2. V květnu je k dispozici přihláška na webu města a v Novojičínském zpravodaji. V přihlášce uvádí student pouze osobní údaje a vybírá si termín - 1 až 2 pracovní týdny (maximálně 10 pracovních dní).
3. V červnu se losuje z přihlášek konečný počet brigádníků. Losuje se z toho důvodu, že město eviduje až dvojnásobný zájem, losují se i náhradníci. Následně podepisují dohody o provedení práce.

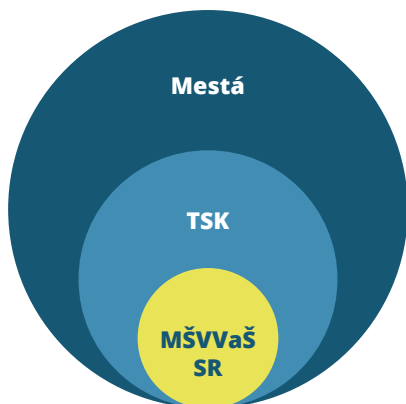

5. PASÍVNE INFORMOVANIE

Česká republika - Zákon č. 106/1999 Sb. Zákon o svobodném přístupu k informacím

Slovenská republika - Zákon č. 211/2000 Z. z. Zákon o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií)

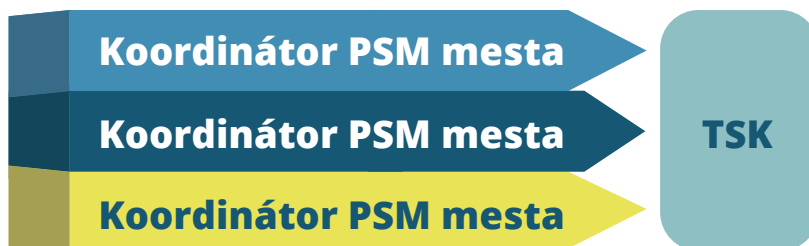
Ako na to? - Inšpiratívne príklady dobrej praxe

Kraj a mestá spolu pre mladých - Trenčiansky samosprávny kraj a mestá

Spolupráca Trenčianskeho samosprávneho kraja a miest

Projekt grantového programu Erasmus + „**Kraj a mestá spolu pre mladých**“ je strategický projekt pod záštitou predsedu kraja zameraný najmä na aktivizovanie a zapájanie mladých ľudí do života mesta, alebo obce. Nadväzuje na úspešný projekt „**AKTIV**“, kde dostali pracovníci s mládežou vytvorený modul neformálneho vzdelávania a zážitkovej pedagogiky a naučili sa pracovať s cieľovými skupinami a podporovať rozvoj práce s mládežou v jednotlivých mestách a obciach a tak zastabilizovať celý systém podpory v spolupráci s mestami.

Keď na krajskej úrovni chceme napríklad rozvinúť participáciu, žiacke školské rady na základných školách, alebo dobrovoľníctvo, je nevyhnutná úzka spolupráca s mestami, obcami a vzájomná spolupráca a koordinácia jednotlivých aktivít. Uvedomili sme si, že pre mestá je dôležitá aj neustála podpora a rozvoj koordinátora práce s mládežou v ďalších oblastiach. Projekt „Kam spolu pre mladých“ nám umožňuje podporiť rozvoj práce s mládežou v ďalších oblastiach : tvorba podkladov pre rozhodovanie, koncepčné materiály pre mládež, znalosť legislatívy...

Ciele projektu

Koordinátori práce s mládežou miest Trenčianskeho kraja - multiplikátori : získajú vedomosti a zručnosti v neformálnom vzdelávaní, zážitkovej pedagogike, konflikt manažmente, facilitačné zručnosti, rozvinú si svoje kompetencie pri tvorbe koncepčných materiálov pre mesto, dobrovoľníctvo a inklúziu, budú vedieť vytvoriť podmienky a možnosti pre zapojenie mladých ľudí s nedostatkom príležitostí do rozhodovacích procesov v mestách a obciach

1. Vypracovať v každom meste analýzu potrieb mladých ľudí
2. Vytvoriť koncepčné materiály v oblasti rozvoja práce s mládežou
3. Zastabilizovať sieť koordinátorov práce s mládežou miest trenčianskeho kraja
4. Propagovať prácu s mládežou a jej dopady na regionálnej a lokálnej úrovni
5. Zvýšiť kompetencie koordinátorov práce s mládežou a tak skvalitniť prácu s mládežou na lokálnej úrovni

Prínosy:

Vedenie miest chce vytvárať prostredie podnecujúce rozvoj svojich mladých ľudí na svojom území. Ale často-krát na to nemajú kapacitu. Riešia množstvo iných oblastí. Preto model podpory z krajskej úrovne, prepájanie informácií, vzájomná spolupráca a koordinácia všetkých aktivít prináša prospech všetkým zapojeným.

Mesto získava know how, trvalo udržateľný rozvoj práce s mládežou na svojom území a informácie z národnej a regionálnej úrovne.

Kraj získava partnerov pri plnení svojej stratégie v oblasti podpory rozvoja práce s mládežou na svojom území.

Štát získava lepší prehľad a podklady pre lepšie plánovanie rozvoja a plnenia štátnej politiky voči mládeži a dôležité informácie o potrebách na regionálnych a miestnych úrovniach ako podklady pre ďalšie rozhodovanie smerovania a plánovania podporných nástrojov z národnej úrovne.

Mladí ľudia majú jednu osobu, na ktorú sa môžu obrátiť, keď čokoľvek riešia, majú problémy, majú záujem sa rozvíjať, plánujú svoju budúcnosť...

Vzdelávanie mladých lídrov mesto Prievidza

Cieľom vzdelávania bolo podporiť, prostredníctvom neformálneho vzdelávania, zapájanie mladých ľudí do života v meste Prievidza, do činnosti žiackych školských rád stredných, základných škôl a mládežníckych organizácií v našom meste. Vzdelávanie sa skladalo z troch víkendových školení, ktoré sa uskutočnili v časovom rozpätí dvoch kalendárnych mesiacov. Počas ich realizácie získali účastníci dôležité zručnosti z oblasti komunikácie, prezentácie, projektového manažmentu, finančnej gramotnosti, motivácie, tímovej spolupráce, spätnej väzby, sebahodnotenia a sebapoznania¹.

Vzdelávanie bolo rozdelené do dvoch častí, ktoré sa navzájom podporovali a dopĺňali. Vo vzdelávacej časti sa zamerali na rozvoj osobnostných kompetencií účastníkov, ktoré využili pri príprave, realizácii a zhodnotení svojho malého projektu, ktorý účastníci zrealizovali medzi druhým a tretím školením.

Na jeho realizáciu dostali finančnú podporu vo výške 50 €. Malý projekt umožnil účastníkom overiť si získané kompetencie v oblasti komunikácie, prezentácie, tímovej spolupráce, finančnej gramotnosti, projektového myslenia v praxi. Vďaka vzdelávaniu sa účastníci spoznali s ďalšími mladými ľuďmi s ktorými spolupracovali nie len pri aktivitách počas školení, ale aj počas realizácie svojich projektov čím rozvíjali najmä svoje sociálno-osobnostné zručnosti, ktoré sú kľúčové pre úspešné uplatnenie sa v praxi. Vzdelávanie umožnilo mladým ľuďom zamyslieť sa nad problémami vo svojom okolí, či už v škole, alebo meste a prevziať osobnú zodpovednosť za riešenie jedného problému, ktorí sa rozhodli realizovaním svojho projektu napraviť. Vďaka pozitívnej skúsenosti projekt motivoval účastníkov, aby na sebe ďalej pracovali a zapájali sa do života svojej komunity, školy a mesta. Niektorí z nich sa stali po školení členmi ŽŠR na svojej škole a iní sa zúčastnili už ďalších vzdelávaní a dobrovoľníckych aktivít.

Vzdelávanie sa skladalo z troch víkendových školení (dva dni, jedna noc) a realizácie malého projektu, ktorí účastníci uskutočnili medzi druhým a tretím školením.

Počas prvého víkendového vzdelávania sme sa v úvode zamerali na vytvorenie dobrej atmosféry a zoznámenie sa účastníkov. Účastníci odovzdali školiteľom prihlášku a informatívny súhlas podpísané rodičmi. Zároveň sme ich poučili o bezpečnosti a pravidlách správania. Počas prvých dvoch dní sme sa zamerali na rozvoj komunikačných zručností. Účastníci sa dozvedeli základné pravidlá správnej komunikácie, čo je aktívne počúvanie, čo je verbálna a čo neverbálna komunikácia. Skúšali obhájiť svoj názor použitím

argumentov. V rámci projektového manažmentu sme sa zamerali na vymedzenie problému a predstavenie základných otázok v projektovom cykle.

¹ <http://www.prievidza.sk/spravodajstvo/vzdelavanie-mladych-lidrov/>

Účastníci sa naučili aký je rozdiel medzi formálnym, neformálnym a informálnym vzdelávaním. Veľkú pozornosť sme venovali rozvoju tímovej spolupráce, poznaniu rolí v tíme a princípov dobrej tímovej spolupráce. Tiež sa dozvedeli základné princípy a druhy motivácie. Na záver stretnutia dostali domácu úlohu, nájsť problém ktorý by chceli vo svojom okolí, v škole, v meste vyriešiť a vymyslieť spôsob ako a s kým ho môžu riešiť. Mali zistiť aj to, čo k tomu budú potrebovať.

V úvode druhého školenia účastníci za pomoci školiteľov spracovali svoje vlastné nápady ako riešiť problémy vo svojom okolí do malých projektových zámerov. Okrem toho počas stretnutia zlepšili svoje prezentačné a komunikačné zručnosti prezentovaním svojho projektového zámeru a domácej úlohy pred ostatnými účastníkmi školenia. Účastníci sa naučili zadefinovať problém a ciele svojho projektu, určiť cieľové skupiny a vybrať vhodné aktivity, ktoré vedú k naplneniu ich stanovených cieľov. Veľkú časť školenia sme venovali vytvoreniu rozpočtu a zdrojom potrebným k realizácii projektu (ľudským, materiálnym, finančným, služby, strava). Zistili ako vyzerá rozpočet, ako ho majú pripraviť, aké sú oprávnené a neoprávnené náklady. Následne si účastníci zostavili svoj rozpočet podľa plánovaných aktivít. Touto časťou sme rozvíjali ich finančnú gramotnosť a ekonomické myslenie. Účastníci sa naučili určiť fázy projektu a správne zaradiť jednotlivé aktivity, úlohy potrebné k realizácii projektu do prípravnej, realizačnej a hodnotiacej fázy. Druhý deň účastníci zo svojich nápadov vypracovali malý projektový zámer a rozpočet. Pracovali individuálne. Svoju prácu konzultovali so školiteľmi. Túto časť sme ukončili slávnostným schvaľovaním projektových zámerov.

Medzi druhým a tretím školením účastníci realizovali svoje malé projekty. Všetci účastníci ktorí zrealizovali svoje projekty nám dali dopredu vedieť miesto a čas realizácie. Školitelia sa boli pozrieť na realizáciu siedmich projektov. Niektoré projekty sa realizovali aj počas „Týždňa dobrovoľníctva“.

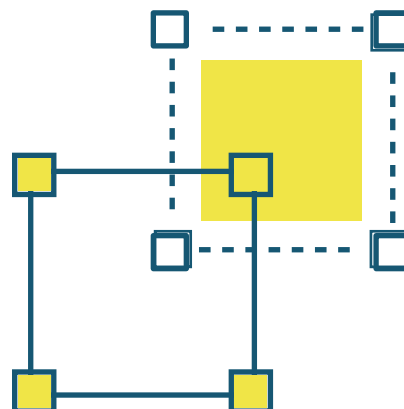

Tretie víkendové stretnutie sa začalo prezentáciou zrealizovaných projektov. Účastníci navzájom zdieľali svoje pocity, zážitky a problémy, ktoré zažili počas realizácie svojich projektov. Túto časť sme uzavreli sumarizáciou všetkého čo sa účastníci počas vzdelávania a realizácie projektu naučili a kam sa posunuli. Zopakovali si základy správnej verbálnej a neverbálnej komunikácie, argumentácie, projektového cyklu, motivácie, tímovej spolupráce, formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania, prezentačných zručností a spätnej väzby. Najviac času sme počas tretieho stretnutia bolo venované zúčtovaniu a napísaniu záverečných správ. Účastníci pracovali samostatne za pomoci školiteľov s ktorými svoje správy konzultovali.

Celkovo sa vzdelávania zúčastnilo 19 mladých ľudí z toho 6 do 12 rokov a 13 do 15 rokov. Každý účastník vypracoval svoj malý projektový zámer, na ktorého realizáciu dostal 50 € od mesta Prievidza. Zrealizovať sa podarilo 18 projektov napr. výroba paletového posedenia do átria, zbierka kníh pre oddychovú zónu v Gymnázii VBN v Prievidzi, čistenie lesoparku a iných priestranstiev mesta, príprava metodických pomôcok na letný tábor, vytvorenie čitateľského antikvariátu (vymalovanie priestoru, zariadenie), vymalovanie stien v átriu ZŠ Energetikov a CVČ, Stolnotenisový turnaj, zábavno-športové popoludnie pre spolužiakov, renovácia ringového ihriska,

úprava vchodu do skautskej klubovne (vymaľovanie, oprava stien.), popoludnie netradičných športov (učenie sa), projekt „Krysý válka“ (výroba spoločenskej hry a jej učenie sa), upratanie a príprava átria CVČ na letnú činnosť, maľovanie átria v ZŠ Energetikov, výroba veľkého Človeče nehnevaj sa na plátno, maľovanie hracích čiar na asfaltovom ihrisku ZŠ Mariánska a nepodarilo sa zorganizovať z časových dôvodov festival premietania starých filmov. Finančnú podporu mali od mesta Prievidza, ale podarilo sa im sponzorsky získať napr. drevo na výrobu políc do čítárne, farby na maľovanie stien, zľavu na nákup materiálu a pod. Niektorí z účastníkov už realizovali ďalšie projekty a zúčastňujú sa iných školení napr. teraz Aktiv. Začali byť aktívni vo svojich školách, stali sa členmi žiackych školských rád a zapájajú sa do rôznych dobrovoľníckych projektov v meste. Tiež sa niektorí z nich stali členmi novovzniknutej Rady mladých pri Mestskom zastupiteľstve v Prievidzi a aktívne sa zapájajú do komunikácie s mestom a prácou v rade. Vo vzdelávaní plánujú pokračovať aj ďalšie roky.

Adoptuj si svého zastupitele, Opava

Setkání člena mládežnického parlamentu s členem „dospělého“ zastupitelstva. To je hlavní náplň projektu Adoptuj si svého zastupitele. Cílem je propojit zastupitele s mladými lidmi a navázat osobní vztah. Účelem interakce „jeden na jednoho“ je seznámení se s partnerem reprezentujícím jinou generaci, reflexe, výměna názorů a pohledů na téma „moje město“ a také seznámení se s výzvami, jakým čelí jeho obyvatelé. Vzájemně tak oba mohou sdílet své pohledy na život ve městě. Projekt také zvyšuje povědomí mladých lidí o místní politice a možnosti být její součástí.

Mladý člověk seznámí lídra s jeho vlastním postojem a názory na život ve městě – jeho krásy i prostor pro rozvoj z pohledu mladého člověka. Cílem je také příprava ke společnému vedení „Strategie politiky mládeže a sociální soudržnosti ve městě“.

Jak na to?

1. Oslovení zastupitelů – prezentace programu adopce
2. Příprava mladých lidí na kontakt se zastupitelem – seznámení se s záznamovým archem, který slouží k sebereflexi setkání.
3. Příprava zastupitelů. Vysvětlení, že nejde o politickou kampaň nebo přesvědčování. Jde o naslouchání a průvodcovství městem očima mladých lidí.
4. Propojení konkrétního mladého člověka s konkrétním zastupitelem.
5. Setkání mladého člověka s politikem v terénu. V první části politik naslouchá a nechává si vyprávět o městě nebo části města. V další části si sednou na oblíbené místo mladého člověka a zodpoví si otázky – viz příloha 1 a 2.

Tipy:

- Pokud se do adopce politika zaregistruje více mladých lidí, než je celkový počet politiků, je možné absolvovat setkání ve dvojici.
- Do programu jsme také zapojili vedoucí odborů a ředitele příspěvkových organizací města a další vůdčí osobnosti nebo představitele neziskového sektoru.
- Výstupy z jednotlivých setkání lze předat zástupcům vedení města a prezentovat v médiích.

Důležité definice:

Tutoring je forma vzdělávání, která funguje na základě přístupu „jeden na jednoho“, kdy tutor (dobrovolník) zasvěcuje a učí svého „žáka“, kterým je zastupitel, radní nebo představitel místní příspěvkové nebo nestátní organizace. Vzájemná interakce vyžaduje otevřenost, důvěru a partnerský přístup. Jak z jedné, tak i z druhé strany. Tradice tutoringu sahá až do starověku a v dnešní době je tutoring metodou využívanou na řadě úspěšných světových univerzit.

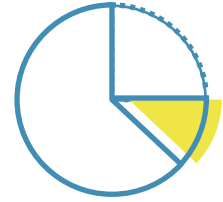
Politika mládeže je v mnoha evropských zemích považována za meziresortní a vůči mladým lidem integrovanou politiku vycházející z jejich potřeb. Cílem politiky mládeže je vytvořit mladým lidem odpovídající životní podmínky, umožnit jim účast ve veřejném společenském, kulturním a politickém životě, a to na takové úrovni,

jaká je vlastní jiným sociálním skupinám.

Sociální soudržnost je (dle Evropské rady) schopnost společnosti zajistit svým členům:

1. Poměrně kvalitní životní úroveň
2. Minimalizaci rozdílů mezi standardy a vyhýbání se sociální nerovnosti.

V tomto slova smyslu znamená soudržná společnost skupinu nezávislých, podporujících se osob, které se demokratickým způsobem snaží dosáhnout stejného cíle.

Vzory pracovních listů

Osobní dotazník „Tutoring 2018“

Vyplní dobrovolník (tutor). Cílem je seznámení se s kompetencemi partnera.

Jméno a příjmení (zastupitel, radní, těšínský lídr):

Pozice v mateřské organizaci (firma, instituce, organizace)

Oblast zájmu v městské radě, zastupitelstvu nebo instituci:

Dosažené vzdělání (kurzy, certifikáty, vyznamenání):

Působnost v mládežnických organizacích (v období mládí):

Klíčové rozhodnutí nebo životní zkušenost?

Nejmilejší místo v Těšíně nebo okolí?

Zpráva z prvního setkání v rámci tutoringu 2018

(ke konci setkání bude společně vyplněna)

Jméno tutora a lídra:

1. Místo setkání _____

2. První dojem _____

3. Probíraná témata: _____

4. Problematické okruhy (rozdíly v hodnocení situace, názorech atd.): _____

5. Společné nápady, pozorování, podobná hlediska: _____

6. Navštívená místa: _____

7. Druh navázaných vztahů (přátelský, formální, vědecký, politický, zábavný, na základě světónázoru, jiný...):

8. Připomínky k následujícímu setkání: _____

Rozvoj práce s mládežou a grantový program v meste Trenčín

Koncepcia práce s mládežou mesta Trenčín: koncepcia je dokument zahŕňajúci kľúčové oblasti, ktorým by sa mal koordinátor práce s mládežou venovať. Tieto oblasti sa určovali na základe potrieb mladých a vývoja mládežníckej politiky SR a EÚ. Po vypracovaní koncepcie prebehol proces schvaľovania mestským zastupiteľstvom, ktorý za ňu musel zahlasovať. Po odsúhlasení koncepcie sa ročne vypracováva Akčný plán práce s mládežou, ktorý kopíruje oblasti koncepcie a zahŕňa všetky aktivity, ktoré sa na území mesta v danej oblasti uskutočňujú. Je to dobrý nástroj na kontrolu realizácie daných kľúčových tém, ale aj prehľad diania v meste. Na konci roka sa hodnotia aktivity v rámci oblastí, ale aj projekty, ktoré do kľúčových oblastí patria. Vyhodnotením vidíme, ktoré kľúčové oblasti sú zastúpené akými aktivitami a kde treba pridať. Kľúčové oblasti koncepcie práce s mládežou do roku 2020 sú: vzdelávanie, zamestnanosť, rodina, bývanie, účasť mládeže na spoločenskom a politickom živote, mobilita, životné prostredie, voľný čas detí a mládeže, kultúra, zdravie a zdravý životný štýl, deti a mládež čeliace zložitým životným situáciám.

Komisia mládeže a športu: komisia zložená z predsedu (poslanec), 3 členovia (poslanci), 2 odborníci na šport, koordinátor práce s mládežou a 2 garanti komisie. Zasadnutia sú raz mesačne, komisia je verejná a môže prísť ktokoľvek, ak by však chcel niekto prísť povedať niečo k nejakému bodu - musí byť nahlásený. Na komisii sa rokuje o aktuálnych témach z oblasti mládeže a športu, ale hlavne sa tam rozhoduje o dotáciách. Hlasovacie právo majú poslanci a odborníci. Navrhnuť body programu môže ktokoľvek. Komisia je najrýchlejší nástroj, ako sa dostať k poslancom, ktorí o veciach rozhodujú.

Dotáčny program Mesta Trenčín: mesto Trenčín vyhlasuje každoročne na začiatku roka výzvu na predkladanie projektov v rôznych oblastiach (šport, mládež, kultúra, sociálne veci, životné prostredie...). Na aktivity v oblasti mládeže má mesto vyhradených 10 000 €. Projekty konzultuje a komunikáciu s organizáciami zabezpečuje koordinátor práce s mládežou. Dotačné kolo je otvorené približne dva mesiace, za ten čas môžu organizácie konzultovať a podávať projekty. Koordinátor práce s mládežou sa snaží čo najviac publikovať informáciu o vyhlásení kola, projekty pred podaním aj konzultuje. Po uzatvorení dotačného kola nastáva hodnotiaci fáza, ktorá je na Komisii mládeže a športu mesta Trenčín. Zoznam odporúčaných projektov ide k primátorovi mesta, ktorý projekty odsúhlasí schváliť, alebo sa rozhodne inak. Hodnotenie komisie prebieha bodovým systémom, ktoré je publikované vo všeobecne záväzných nariadeniach mesta. Ročne býva v priemere predložených okolo 18 projektov v celkovej hodnote nad 20 tisíc eur. Po schválení projektov nastáva realizačná fáza, kde koordinátor kontroluje, či organizácia spĺňa počas realizácie projektu všetky predpísané náležitosti, ktoré plynú zo zmluvy a z projektu a predkladá z toho správy členom Komisie mládeže a športu mesta Trenčín.

Funkcia koordinátora práce s mládežou v meste Trenčín: koordinátor plní funkcie a aktivity, ktoré sú dôležité na základe koncepcie a aktuálnych potrieb mládeže v meste. V prvom rade musí mať zmapovanú situáciu v meste a to aké základné, stredné a vysoké školy sa tam nachádzajú, ktoré organizácie robia s mládežou a či robia taktiež dobrovoľnícku činnosť.

Koordinátor sa snaží rozvíjať prácu organizácií spájaním ich s mladými ľuďmi, hľadaním grantových a dotačných výziev pre nich, pomáhaním s projektami, rozvojom školiaciach a iných aktivít v oblasti práce s mládežou, atď. Ďalšou dôležitou činnosťou je rozvoj žiackych školských rád na základných školách. Koordinátor zabezpečuje stretávanie sa zástupcov ŽŠR všetkých škôl, aby si mohli vymieňať skúsenosti a vedomosti v rámci škôl na území mesta. Koordinátor neustále reaguje na aktuálne potreby mladých ľudí a tomu prispôbuje svoje aktivity. Sú to rôzne projekty, mládežnícke výmeny, prednášky či workshopy na rôzne témy podľa potrieb mládeže, napríklad téma dobrovoľníctva, životného prostredia, mobility a iné. Nemenej dôležitá je aj komunikácia a rozvoj kompetencií koordinátorov žiackych školských rád, ktorí vedú žiakov v škole.

Business Gate - Business Gate Solutions, Karviná

Proč projekt vznikl?

Účelem projektu je zvýšení konkurenceschopnosti studentů SŠ v Karviné, coby budoucích uchazečů o zaměstnání/podnikatelů. Účel se od cíle projektu odlišuje tím, že myslí především na stav, který nastane po ukončení projektu. Výsledkem tedy je, že stovka středoškoláků získá znalosti a celkové povědomí o podnikání, projektovém managementu, marketingové komunikaci a managementu inovací.

Pro koho je projekt určen

Cílovou skupinu projektu představuje především karvinská mládež, konkrétně studenti středních škol a studenti místní vysoké školy (Obchodně podnikatelské fakulty Slezské univerzity).

Cíl projektu

Týmy sestavené ze středních škol z Karvinska se v den D utkají mezi sebou v prostorách Business Gate o hodnotné ceny. Výstupem každého týmu je prezentace výsledků jejich práce před zástupci firmy a Business Gate, kteří společně na konci dne rozhodnou o vítězi.

Jak projekt probíhá

V rámci projektu probíhají celkem dvě kola, v každém kole bude vždy jedna firma, která bude mít připravené zadání.

Na začátku každého kola je potřeba rozeslat pozvánky středním školám na Karvinsku. Předtím než se střední školy vyjádří, jsou vybráni operátoři, kteří se o jednotlivé týmy postarají a budou nápomocní při organizaci. Operátoři jsou vybráni z řad studentů Obchodně podnikatelské fakulty v Karviné.

Následně zástupci Business Gate společně s operátory pracují na přípravách na soutěžní den. Vytváří se program, harmonogram a zabezpečují se ceny. Během celého soutěžního dne týmy plní jednotlivé úkoly po stanovištích v prostorách Business Gate, Obchodně podnikatelské fakulty a ve venkovních prostorách města Karviné (park, centrum). Předtím než samotný soutěžní den proběhne, je se studenty OPF provedena generálka, v rámci které se vychytávají poslední mouchy.

Celý tento souboj kreativních mozků probíhá formou gamifikace, během které studenti zažijí celý proces tvorby marketingové kampaně. V tento den mají možnost prožít intenzivní program nabitý mikro úkoly, kreativou, praxí a překvapeními. Na závěr odprezentují svou tvorbu před zástupcem firmy, který společně se zástupci Business Gate následně ohodnotí odvedenou práci a vybere vítězný tým. Vítězné týmy jsou odměněny poukazy do Exasoftu a propagačními materiály. Soutěž rovněž naplňuje předpoklady stipendijního programu a budoucí studenti Obchodně podnikatelské fakulty tak mohou získat v prvním roce studia díky úspěchu v soutěži stipendium.

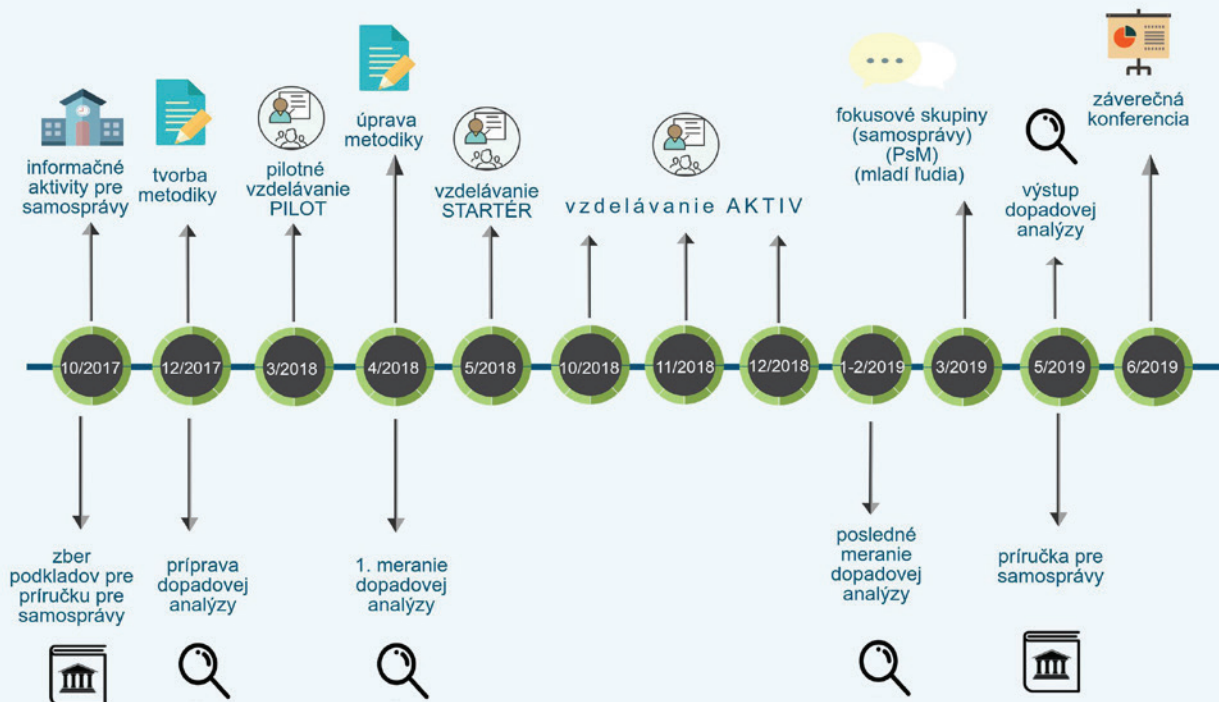

Na čem studenti pracují

- Nejprve se vžijí do role analytika, seznámí se s firmou, marketingovým mixem a provedou analýzu konkurence. Tento první krok je klíčový pro další činnosti soutěžního dne, proto jim musí být zdůrazněno, aby dávali pozor a vše si zapisovali.
- U dalšího kroku se operátoři snaží rozproudit jejich kreativní myšlení. Myšlenky a nápady si pod vedením operátorů promyslí do detailů, jelikož je následně ihned realizují.
- Vezmou své nápady z papíru a hlavy a přetvoří je do fyzické podoby. Můžou tvořit venku nebo uvnitř, je to na nich.
- V prostorách Obchodně podnikatelské fakulty si připravují finální prezentaci.
- Na konci se vracejí do prostor Business Gatu, kde odprezentují své návrhy zástupci zadavatelské firmy a Business Gatu.

ČASOVÁ OS

Analýza potrieb mladých ľudí v meste Trenčianske Teplice ¹

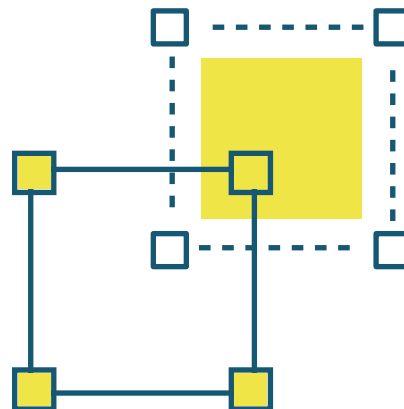
V septembri 2017 sa začala česko-slovenská spolupráca so zámerom vytvoriť udržateľný systém podpory práce s mládežou na území Trenčianskeho a Zlínskeho kraja. Organizátor projektu YouthWatch spolu s partnermi - Prázdninovou školou Lipnice, Regionálnym centrom mládeže Trenčín a s Atmosférou pripravili projekt AKTIV. AKTIV nadväzuje na predchádzajúce skúsenosti z práce s mládežou, pracovníkmi s mládežou a na spoluprácu so samosprávami, ktorej predstavitelia sú dôležitými aktérmi pri nastavovaní systému práce s mládežou na miestnej úrovni. Projekt reaguje na potrebu zapojenia mladých ľudí do života v meste/obci už v mladšom veku vo forme dobrovoľníctva, na nedostatočné prepojenie medzi organizáciami pracujúcimi s mládežou a inštitúciami a zodpovednými za mládežnícku politiku najmä na úrovni miest a obcí. Mladým ľuďom projekt pomôže odhaliť ich potenciál a využiť nadobudnuté skúsenosti pri výbere povolania. Prostredníctvom realizácie svojho vlastného malého projektu budú mať reálnu skúsenosť s aktívnym ovplyvňovaním svojho okolia. Pracovníci s mládežou sa naučia hľadať nové prístupy v práci s mladými ľuďmi vo svojom okolí, vrátane práce s motiváciou mladých ľudí, vymenia si skúsenosti a osvedčené fungujúce postupy v tejto oblasti v oboch krajoch. Zároveň budú mať možnosť spolupracovať s inštitúciami zodpovednými za mládežnícku politiku a pozitívne ovplyvňovať jej smerovanie.

Hlavnými výstupmi projektu

AKTIV sú:

- metodika pre pracovníkov s mládežou,
- dôkazy o dopadoch vzdelávacích aktivít na rozvoj mládeže,
- SAMO príručka pre samosprávy s postupmi a návodmi na rozvoj práce s mládežou, ktorú držíte v rukách,
- 30 preškolených pracovníkov s mládežou,
- 165 mladých ľudí schopných aktívne prispieť k životu v komunite.

Projekt je realizovaný na území Trenčianskeho a Zlínskeho kraja pod záštitou predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja. Projekt finančne podporil program Európskej komisie Erasmus+ pre oblasť mládeže a športu.

¹ <https://www.teplice.sk/strategie-dokumenty.html>

Čo projekt priniesol?

1. **Samosprávy** - spolupráca s organizáciami aktívnymi v oblasti práce s mládežou a vytvorenie spoločnej funkčnej siete. Využívanie sieťovacích aktivít aj pri tvorbe podkladov v oblasti mládežníckej politiky na úrovni miest a obcí (napr. stratégie/koncepcie pre mládež). Lepšie porozumenie toho, prečo je dôležité mať na úrovni miest a obcí pracovníkov s mládežou schopných viesť moderné a trvalo udržateľné aktivity.
2. **Mladí ľudia** – pomohol odhaliť potenciál, v čom sú dobrí a na čom by mohli stavať, napríklad aj pri výbere povolania. Dôležité kompetencie si rozvinuli prostredníctvom realizácie malých projektov, či už individuálne alebo v menších skupinách. Zároveň majú reálnu skúsenosť, že môžu aktívne ovplyvňovať svoje okolie.
3. **Pracovníci s mládežou** - naučili sa hľadať nové prístupy v práci s mladými ľuďmi vo svojom okolí prostredníctvom neformálneho vzdelávania a zážitkovej pedagogiky. Rozvinuli si svoje kompetencie ako motivovať mladých ľudí. Zároveň mali možnosť spolupracovať s inštitúciami zodpovednými za mládežnícku politiku a pozitívne ovplyvňovať jej smerovanie.

Prostredníctvom týchto projektov sa zapojení mladí ľudia stali „hrdinami“:

- **školské projekty:** skrášenie školskej jedálne, bylinková záhrada, prednášky v praxi, triedenie odpadu v škole, triedenie odpadov, zdravý životný štýl, diskohry, športové deň, chillout zóna v škole, fotenie absolventov školy, volejbalový turnaj so zbierkou na útulok;
- **práca so škôlkármi:** z oblasti hudby, spolupráca ako príprava na školu;
- **enviro projekty:** čistenie Váhu, čistenie parku a výroba krmítka, šitie látkových tašiek, workshop o ekológii, video premietanie a diskusia o palmovom oleji, triedenie odpadu v škole, čierne skládky v meste, Deň Zeme, skrášenie priestoru parku a vytvorenie vtáčej búdky;
- **komunitné projekty:** renovácia vyhladky, vytvorenie komunitnej klubovne, rekonštrukcia lavičiek, výsadzenie kvetov na námestí, podpora útulku a aktívne trávenie voľného času s mladými z útulku, kino žije, pečenie s deťmi z detského domova;
- **medzigeneračné projekty:** príbehy z domova dôchodcov, rytmom k srdcu, spoločenské hry, rozhovory so seniormi;
- **kultúra a vzdelávanie:** informačné aktivity o prínosoch EÚ, debatné stretnutia, informačná aktivita o závislostiach na technológiách a ponuka alternatív, handicap nie je prekážka, informačná aktivita zameraná na spoločenské problémy dnešnej doby umeleckou formou, komunikácia bez elektroniky.

Tento projekt bol podporený z grantového programu Erasmus +.

Vidiecka mládež a samospráva verzus mládež a vidiecka komunita, Žilinský kraj

Všetko sa začalo v roku 2016. Rada mládeže Žilinského kraja začala rokovania so starostami obcí Oravská Polhora, Zubrohlava, Oravské Veselé a Beňadovo. Obce s rozdielnym počtom obyvateľov, so starostami rôzneho veku aj s rôznym počtom poslancov. Hlavnou témou stretnutí bola spolupráca miestnej vidieckej samosprávy s mladými obyvateľmi obce. A to bol začiatok. Čoho? Spoločného hľadania ako rozvinúť spoluprácu samosprávy s mládežou v obci.

V každej obci sa rozbehla séria facilitovaných stretnutí. Prvé diskusné stretnutia boli s mladými ľuďmi rôzneho veku ale aj s dôležitými dospelými, ktorí ovplyvňujú život mládeže v obci. Cieľom diskusií bola tvorba analýzy stavu života mladých ľudí v obci. Mladí ľudia pomenovali na čo sú v obci hrdí, čo sa im tam páči. Na druhej strane pomenovali problémy, ktoré vidia a bolo by potrebné ich riešiť, aby sa im v obci lepšie žilo. No nestačilo pomenovať len problémy, bolo potrebné ísť hlbšie. Zamyslieť sa nad príčinami problémov a ich budúcimi následkami. Vyvrcholením analýzy bolo vzájomne hľadanie výziev k zmene. Spolu, mladí ľudia aj dospelí, vytvorili strom problémov, na ktoré sa samospráva najbližších 7 rokov môže zamerať. Aby bolo všetkým jasné, ako to o 7 rokov bude, počas ďalších spoločných stretnutí vytvorili strom cieľov, kde si definovali priority, ciele aj opatrenia, ktoré je potrebné urobiť, aby sa kvalita života v obci zlepšila a prehľadila sa spolupráca mládeže s vedením obce. Keď už bolo jasné, kam ide samospráva aj mládež smerovať, bolo potrebné pomenovať ako sa

tam dostanú, čo všetko bude potrebné urobiť, aby sa ciele naplnili. A tak vznikol akčný plán, ktorý okrem činnosti a aktivít pomenoval aj zodpovedné subjekty za realizáciu a termíny plnenia. A v závere celého procesu sa zúčastnené strany- zástupcovia miestnej samosprávy a mládeže dohodli akou formou budú sledovať napĺňanie stanovených plánov a cieľov. Vyvrcholením skoro ročnej práce bolo vytvorenie strategického dokumentu- Konceptie práce s mládežou v obci s akčným plánom a jeho prijatie miestnym zastupiteľstvom ako záväzného dokumentu, ktorý im bude ukazovať, načo sa zamerať, aby spolupráca mladých ľudí a miestnej samosprávy bola prínosom pre všetkých obyvateľov obce.

Príklad jednej skúsenosti

V obci Zubrohlava mladí ľudia pomenovali mnoho problémov. Jedným z nich bol nedostatočný priestor pre aktivity mladých. Na začiatku celého procesu bol sen mladých ľudí mať vlastnú klubovňu. Po dialógu s dospelými zástupcami rôznych organizácií pôsobiacich v obci mladí ľudia pochopili, že vlastnú klubovňu môžu zdieľať aj s inými obyvateľmi obce. A tak po vzájomnej dohode na vedenie obce mladí ľudia predložili riešenie- zriadiť komunitné centrum, resp. klubovňu, ktorá bude slúžiť mladým ľuďom aj iným obyvateľom. A tak sa stalo. A aby to všetko fungovalo ako má, zriadili si aj obecnú radu mládeže, ktorá sieťuje mladých ľudí v obci, zisťuje ich potreby, zastupuje mládež na zasadaniach zastupiteľstva a zapája sa do komunitného života obce.

A na začiatku Rada mládeže Žilinského kraja vytvorila priestor na vzájomný dialóg v obci, aktívne počúvanie sa, hľadanie riešení a ochotu podporiť zmenu.

Projekt bol podporený z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Programy pre mládež 2014 – 2020“, ktorú administruje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

Rada dětí a mládeže Moravskoslezského kraje (RADAMOK)

RADAMOK se stal průkopníkem v budování základů programu „Mládež kraji“. Jeho historie sahá až do roku 2013, kdy byly nastaveny podmínky projektu a současně zažádáno o první dotační podporu od MŠMT. Projekt byl schválen, a tak na přelomu let 2013/2014 začala RADAMOK vyjednávat s prvními městy o získání druhé části podpory.

Od jara roku 2014 pak začala soustavná propagace mezi cílovou skupinou. V roce 2014 vznikly první webové stránky, kde byly údaje o programu, ale hlavně zde probíhal celoroční sběr mládežnických nápadů. Od roku 2015 byl projekt realizován i v dalších krajích, mimo jiné i ve Zlínském kraji.

Celkem za 5 let fungování tohoto projektu bylo v Moravskoslezském kraji rozděleno 5 milionů korun mezi 170 mládežnických nápadů.

RADAMOK je dobrovolný spolek, jehož posláním je podporovat oprávněné zájmy dětí a mládeže a napomáhat všestrannému rozvoji mladých lidí. Hlavním úkolem je zajišťovat členským organizacím zázemí pro jejich aktivity, napomáhat jim v jejich činnostech a poskytovat právní, ekonomický a metodický servis. Ke konci roku 2018 sdružuje více než 22 organizací s celkovou členskou základnou okolo 30.000 členů.

RADAMOK v průběhu roku realizuje či zaštiťuje celou řadu akcí, z nichž nejvýznamnější jsou:

- BAMBIFEST – přehlídka organizací a aktivit naplňujících volný čas dětí a mládeže;
- MLÁDEŽ KRAJI – program na podporu mládežnických iniciativ v Moravskoslezském kraji;
- TORNÁDO – nepostupová mezinárodní přehlídka mažoretek v aule VŠB s více než 500 soutěžícími;
- AZIMUT – zimní orientační branný závod s hodinovým rogainingem a tradičním smažením bramboráků.
- TREFA – soutěžní klání ve správné trefě na malorážkové střílnici;
- Dny Země, Dny sociálních služeb, Dny dětí, kvalifikační turnaje v deskových hrách, diskusní kulaté stoly k aktuálním tématům, apod.

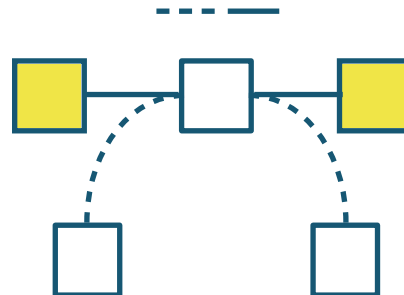
Rada dětí a mládeže Moravskoslezského kraje, z.s.

<http://www.radamok.cz>

<http://www.mladezkraji.cz>

<http://www.bambifest.cz>

<http://www.tornadoostrava.cz>

Projekt Participácia v praxi alias „montérková participácia“ a inklúzia, obec Adamovské Kochanovce, Chochoľná Velčice a mesto Trenčín

Participácia v praxi¹.

Grantovú podporu Erasmus+ projektu získalo občianske združenie Silnejší slabším za podpory koordinátorky práce s mládežou TSK, ktorá sa stala aj jeho odborným garantom.

Hlavnými partnermi v projekte boli:

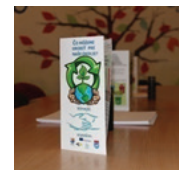
- Trenčiansky samosprávny kraj
- Mesto Trenčín
- Obec Chochoľná – Velčice
- Obec Adamovské Kochanovce
- Detské mestečko Zlatovce v Trenčíne
- Domov sociálnych služieb Adamovské Kochanovce
- Krajské centrum voľného času v Trenčíne – Regionálne centrum mládeže (RCM)

Projekt sa konal v mestských častiach mesta Trenčín – sever, juh, východ, západ, a obciach Chochoľná – Velčice a Adamovské Kochanovce.

Čo je to „montérková participácia“?

Cieľom projektu bola dlhodobá aktívna spolupráca detí z detského domova a domova sociálnych služieb s predstaviteľmi verejných inštitúcií. Počas stretnutí sa diskutovali najväčšie problémy jednotlivých mestských častiach, obciach s poslancami a starostkou, ktorí prijali pozvanie. **Spoločne mladí ľudia s poslancami identifikovali problém, našli riešenie, ktorého realizáciu aj spoločne naplánovali a zrealizovali** Projekty boli zamerané na úpravu parku, ihriska, prípravu paletového sedenia v areáli Domova sociálnych služieb v Adamovských Kochanovciach, čistenie mestskej plavárne, alebo workshop o separácii odpadu pre deti zo základných škôl. A práve páni poslanci a starostka významne pomáhali pri realizácii aktivít realizačného tímu. Popri realizácii mali možnosť si vytvoriť vzťahy, spoločne komunikovať a diskutovať aj o rôznych iných problémoch, ktoré mladí ľudia riešia. **Deti z detských domovov a domova sociálnych služieb si rozvíjali kompetencie** a ukázali, že aj oni môžu významným príspevom zlepšiť život v komunite a byť plnohodnotnými mladými aktívnymi občanmi. Do projektu prispeli aj seniori, ktorí taktiež pomáhali v niektorých častiach a priniesli iné pohľady a trochu nahrádzali mladým ich chýbajúce rodiny a rozvíjali **medzigeneračný dialóg**.

¹ <https://silnejstabsim.wordpress.com/novinky-nove/participacia-v-praxi/>

Celkovým zvyšovaním aktívneho občianstva cieľovej skupiny, ako sú deti z detských domovov, sme okrem inklúzie chceli dosiahnuť aj zlepšenie ich akceptácie verejnosťou a zvýšenie kvality ich každodenného života. Mali sme pocit, že nemajú dostatok podmienok a možností na prejavenie sa a zapojenie sa do bežného života ako ich rovesníci. Tým pádom majú aj minimum informácií ako, kde a prečo participovať a sú ako keby na okraji spoločnosti. Mnohí im chcú pomôcť len darmi, ale čo chcú oni? Chcú byť užitoční, nájsť si svoje miesto a uplatnenie.

Projektu predchádzal **projekt Spoza brány k politikom**¹, kde spoluprácou s mestom Trenčín, obcami, ale aj inštitúciami sme sa snažili priblížiť kompetencie a právomoci jednotlivých úradov a inštitúcií, nadviazať spoluprácu, ktorá je úspešne rozvíjaná aj naďalej.

Projekty boli podporené z grantového programu Erasmus+ KA3.

TRENČÍN JUH - WORKSHOP - SEPARÁCIA ODPADU PRE DETI ZO ZŠ

Patrik Žák B.S.B.A.
Praktikant mesta Trenčín
Štrky námestia prístupná
nezarytá kachleň
číslo VNC 338,
predsedníčka Komisie školstva
a škol. úradník. gubinska@trenicin.sk
mobil: 0903 912 338

Děkujeme za pomoc páni poslanci

Dominik Gabriel
Praktikant mesta Trenčín
nezarytá kachleň
číslo VNC 338,
číslo Komisie školstva a športu
a škol. úradník. gubinska@trenicin.sk
mobil: 0903 769 179

**Patrik Žák
Dominik Gabriel**

„Chceme, aby aj mladí ľudia s nedostatkom príležitostí boli informovaní, aby chápali tieto informácie a rozumeli im. Chceme im dať nástroj do rúk, ktorý im pomôže v následnom živote a pomôže im prekonať prekážky. Chceme získať istotu, že tých, ktorých si zvolíme nás budú počúvať a rešpektovať. Ďakujeme všetkým, ktorí nám v tom pomohli“

Kde sme? Analýza súčasného stavu a možností prostredníctvom mapy kompetencií

Niekoľko národných agentúr zo siete Erasmus + Mládež v akcii spustilo dlhodobý proces (2015-19), ktorý zaviedol strategický prístup spolupráce s miestnymi a regionálnymi verejnými orgánmi pri plánovaní, rozvoji, udržiavaní a reformovaní demokratickej mládeže. Na zapojenie mladých ľudí do mládežníckej politiky si vyžaduje- osobitné kompetencie na vytvorenie, udržanie a rozvoj trvalo udržateľných demokratických štruktúr participácie mladých ľudí. V spolupráci s niekoľkými národnými agentúrami programu E + agentúry z Talianska, Portugalska, Estónska, Fínska, Belgicka, Francúzska, Rakúska a Španielska sa uskutočnil výskum **s cieľom identifikovať tento špecifický súbor kompetencií, ktoré boli zostavené v Mape kompetencií pre zapojenie mládeže do rozhodovania v mestách.**

Špecifické ciele vzdelávania boli:

- zdieľať a rozvíjať postupy a prístupy pri zapájaní mladých ľudí do rozhodovacieho procesu v Európe;
- vyškolit a splnomocniť národný tím relevantných zainteresovaných strán na podporu a rozvoj účasti mládeže na rozhodovaní v mestách s odkazom na mapu kompetencií;
- zlepšiť spoluprácu medzi národnými agentúrami a miestnymi obcami s cieľom rozvíjať účasť mládeže na rozhodovacom procese prostredníctvom programu Erasmus + Mládež;
- premýšľať o aspektoch kvality a prenosnosti v postupoch v účasti mládeže (v rozhodovacích procesoch) a projektoch;
- zlepšiť kvantitu a kvalitu projektov KA3 (a iných) programu Erasmus +, ktorých cieľom je rozvíjať účasť mládeže na rozhodovacom procese;
- iniciovať rozvoj súboru nástrojov pre obce o účasti mládeže na rozhodovacom procese a využívať projekty Erasmus + na podporu tohto rozvoja.

Zo Slovenska sa zapojil tím z Národnej agentúry Erasmus +, koordinátorka práce s mládežou Trenčianskeho samosprávneho kraja a školiteľka Erasmus + a zástupci samospráv Košice a Trenčianske Teplice. Proces implementácie výstupov na Slovensku pozostával z prekladu Mapy kompetencií a prípravy školiacich modulov pre koordinátorov práce s mládežou miest a účastníkov Europe Goes Local školenia, vyskúšanie si podkladov počas školenia koordinátorov práce s mládežou miest, školenia Europe Goes Local a následného vyhodnotenia implementačného procesu v podmienkach Slovenskej republiky.

Na základe pripomienok a výstupov bola prispôbená Mapa kompetencií ako analytický nástroj na identifikáciu súčasných podmienok a pripravenosti samosprávy na rozvoj podmienok pre zapojenie mladých ľudí do rozhodovacích procesov.

Mapa kompetencií je vždy rozdelená na vedomosti, zručnosti a postoje a prostredie samosprávy.

Práca s mapou kompetencií: na každú otázku je potrebné si odpovedať nielen pozitívne, či negatívne, ale sa aj zamyslieť, ako sme sa dostali k tomu názoru, vedomostiam, zručnostiam, z čoho vychádzajú, alebo čo by nám pomohlo zlepšiť prostredie v samospráve, našu vedomosť, zručnosť, alebo postoj. Z pilotných vzdelávaní vyplynulo, že je nevyhnutné výstupy následne spoločne s facilitátorom procesu/ školiteľom rozobrať do hĺbky a taktiež zabezpečiť správnu zrozumiteľnosť otázok a následne v diskusii prebrať možné cesty zlepšenia.

KLÚČOVÉ ÚLOHY/ KOMPETENCIE	Vytvorenie podporného prostredia v obci/meste na zdieľanie zodpovednosti s mladými ľuďmi	Ano/skôr ano	Nie/ skôr nie	Ak áno, ako som to dosiahol? Čo mi pomohlo? Ak nie, ako by som to mohla/mohol rozvinúť?
Skills / Zručnosti	Môžem spolupracovať s ďalšími oddeleniami na zlepšení vplyvu účasti mládeže			

MAPA KOMPETENCIÍ

Pre pracovníkov obcí/miest alebo poverených organizácií, ktorí pracujú s mladými ľuďmi v procese rozhodovania

KLÚČOVÉ ÚLOHY/ KOMPETENCIE	Vytvorenie podporného prostredia v obci/meste na zdieľanie zodpovednosti s mladými ľuďmi	Posilnenie postavenia mladých ľudí a ich organizácií a komunity na zdieľanie zodpovednosti pri rozhodovaní	Rozvíjanie politiky, stratégie a štruktúry účasti mládeže na rozhodovaní	Riadenie, implementácia, monitorovanie, hodnotenie a zdieľanie dopadov vplyvu participácie mládeže
Hodnoty a postoje	Snažím sa podnecovať tých, ktorí majú negatívne názory a stereotypy o mladých ľuďoch k ich prehodnoteniu.	Som pripravený zapojiť mladých ľudí bez diskriminácie ktorejkoľvek skupiny.	Udržujem hodnoty demokracie, ľudských práv a právneho štátu ako základ demokratickej kultúry.	Cítim sa dobre, že môžem byť súčasťou komunity mladých a spolupracovať s nimi na aktivitách.
	Posilnenie postavenia mladých ľudí a ich organizácií a komunity na zdieľanie zodpovednosti pri rozhodovaní		Vidím mladých ľudí ako súčasť aj budúcich občanov mojej komunity.	Vidím dôležitosť zdravého vyváženého vzťahu medzi mojou prácou s mládežou a súkromným životom.
Vedomosti	Poznám legislatívu na miestnej, národnej a európskej úrovni vo vzťahu k účasti mládeže na veciach verejných.	Poznám dokumenty súvisiace s mládežou, potreby a zázemie mladých ľudí v mojej komunite.	Rozumiem existujúcej mládežníckej politike, stratégii a štruktúre.	Viem základy projektového manažmentu a marketingu neziskového sektora.
	Riadenie, implementácia, monitorovanie, hodnotenie a zdieľanie dopadov vplyvu participácie mládeže	Poznám všetkých mladých ľudí, ktorí sú aktívni a potencionálne motivovaní.	Rozumiem teóriám a modelom účasti mládeže na rozhodovaní.	Rozumiem, že politika a vyhodnotenie sú založené na byrokratických postupoch a vyhodnoteniach.
Prostredie organizácie	Obec uznáva význam mladých ľudí a ich právo na aktívnu účasť pri rozhodovaní.	Mladí ľudia sú vítaní a rešpektovaní samosprávou.	Obec/mesto má politiku/stratégiu pre účasť mládeže na rozhodovaní.	Potrebné zdroje a zariadenia sú poskytované primerane a adekvátne potrebám mladých ľudí.
	Zamestnanci obce sú vyškolení a motivovaní zapojiť mladých ľudí do rozhodovania.	Existuje politický konsenzus o význame účasti mládeže na rozhodovaní medzi volenými zástupcami.	Existuje štruktúra/systém na zabezpečenie účasti mladých na rozhodovaní.	Obec/mesto sa viditeľne a verejne zaväzuje podporovať mladých ľudí.
Zručnosti	Môžem zabezpečiť politickú a inštitucionálnu podporu účasti mládeže na rozhodovaní.	Som schopný komunikovať a spolupracovať s mladými ľuďmi na rovnocenných základoch a vzájomnej dôvere.	Som schopný navrhnuť stratégiu a plány, ktoré zabezpečia účasť mládeže na rozhodovaní.	Dokážem manažovať projekty, rozpočty a využiť ďalšie finančné zdroje na podporu participácie mládeže.
	Som schopný obhajovať účasť mládeže na rozhodovaní s vyššími štátnymi zamestnancami a politickými predstaviteľmi.	Viem identifikovať vzdelávacie potreby mladých ľudí vo vzťahu k demokratickému občianstvu a vytvoriť pre nich príslušné vzdelávacie príležitosti.	Som schopný získať spätnú väzbu, učiť sa z chýb a iných príkladov praxe participácie mládeže.	Viem plánovať, realizovať a monitorovať opatrenia a šíriť výsledky a dopady projektov medzi širšou verejnosťou.
	Viem spolupracovať s ďalšími oddeleniami na zlepšení vplyvu účasti mládeže.	Viem motivovať, inšpirovať a angažovať mladých ľudí.	Viem spolupracovať s jednotlivcami aj tímami v celej obci/meste na všetkých úrovniach (medzisektorová, medzirezortná spolupráca).	Dokážem rozpoznávať, podporovať a prezentovať príležitosti a dobré príklady praxe z lokálnej úrovne.

Čo hovoria „dôležití dospelí“?

Vytvorme podmienky a budeme prekvapení, s akou kreativitou ich mladí ľudia uchopia.

**Jaroslav Baška, predseda
Trenčianskeho samosprávneho kraja,
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky**

Teším sa, že práve náš kraj bol prvý, ktorý aj týmto spôsobom podporil napĺňanie štátnej politiky voči mládeži na svojom území. Participácia pre nás nie je len pojem. Máme strategické dokumenty založené na analýzach potrieb, vytvorené v spolupráci s rôznymi aktérmi, odborníkmi zo školského prostredia, tretieho sektora, zástupcami našich poslancov, primátorov, koordinátorov žiackych školských rád, študentov, ale aj inštitúcií a organizácií, ktoré napomáhajú rozvoju mladých ľudí alebo riešeniu ich problémov. Implementáciu a napĺňanie stanovených cieľov realizujeme nielen prostredníctvom našich aktivít, ale aj v spolupráci s partnermi, významnými odborníkmi v danej oblasti. Ako veľmi dôležitú vnímam aj **samotnú spoluprácu regionálnej a miestnych samospráv** na území nášho kraja.

S Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti sme ako prvý kraj na Slovensku spustili pilotný ročník zavádzania participatívnych rozpočtov na stredných školách v pôsobnosti župy. Vďaka nemu môžu študenti z našich 16 škôl sami rozhodnúť a zároveň aj prispieť k zlepšeniu svojho školského prostredia. Pridanou hodnotou je rozvoj ich kompetencií v rôznych oblastiach.

Trenčiansky samosprávny kraj je zriaďovateľom stredných škôl, z ktorých mnohé sú prestížnymi vzdelávacími inštitúciami. Mestá a obce majú zas pod patronátom základné školy, z nich žiaci ďalej pokračujú v štúdiu na našich školách. Život mladých však nepozostáva len z času stráveného v školách, žijú a pôsobia v mestách, obciach, hľadajú si brigády vo firmách, ako dobrovoľníci pôsobia v rôznych organizáciách, vyhľadávajú priestory na vlastný rozvoj a spoluprácu, napredovanie, ďalšie vzdelávanie, cestovanie, spoznávanie seba i vlastných limitov. Vzájomnou spoluprácou im vieme pomôcť a vytvoriť podmienky pre lepší život a verím, že aj pre lepšiu budúcnosť.

Som rád, že študenti k nám majú blízko, pozývajú ma na diskusné stretnutia Stredoškolského parlamentu Trenčianskeho kraja, majú záujem o návštevy Národnej rady Slovenskej republiky, sú zvedaví, kreatívni, chcú veciam rozumieť a prispieť svojou tvorivosťou k lepším riešeniam.

Vážská cyklomagistrála, otvorenie novej Strednej zdravotníckej školy v Prievidzi, grantový program Zelené oči, nová Krajská koncepcia environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu, rozvoj duálneho vzdelávania, Pilotný projekt Hokejová akadémia a ďalšie projekty.

Tieto naše aktivity úzko súvisia **s vytváraním lepších podmienok pre život nielen našej mladšej generácie**. Som veľmi rád, že nás oslovujú mnohé inštitúcie, organizácie a skupiny mladých ľudí s ponukou novej spolupráce, ktoré častokrát vyúsťia do rozvoja rôznych aspektov života všetkých ľudí žijúcich, pôsobiacich či študujúcich na území nášho kraja.

Oblasť rozvoja práce s mládežou nie je výnimkou. Od 1. januára 2016 sme zriadili funkciu koordinátorky práce s mládežou TSK, ktorá pôsobí v Regionálnom centre mládeže pri Krajskom centre voľného času v Trenčíne.

...dajme mladým ľuďom priestor, podporme ich rozvoj a verím, že nás v mnohom pozitívne prekvapia...

Mladí lidé, naše budoucnost a kreativita.

Lukáš Raszyk, náměstek statutárního města Karviná

Když jsem v komunální politice začínal a stal se náměstkem primátora, tak jsem se prokousával tím, co vše město dělá a pro koho. Spousta věcí byla tvořena pro seniory, nejmladší, střední generaci, ale velmi málo se diskutovalo a dělalo pro generaci, která je z mého pohledu pro všechna města a obce nejdůležitější. Mladí lidé od 15 – 30 let.

Proto jsme se posléze začali bavit o tom, jak tuto část obyvatel oslovit, jak od nich získat názory na chod města, na to, jak se jim zde žije, co by přivítali apod. Byl vytvořen první projekt „Cesta k městu“, kde jsme se je snažili oslovit a nabídli jsme jim možnost získat grant na zajímavé projekty, které připraví a zrealizují. Musím říct, že vzniklo spoustu zajímavých akcí, kdy si zároveň tito lidé vyzkoušeli jak udělat rozpočet, jak jednat s úřady a různými institucemi. Pro nás to byla také škola o tom, jak dnes mladí lidé přemýšlejí, co chtějí a nechtějí. V obdobných projektech v podstatě pokračujeme dodnes.

Díky výše zmíněnému vznikla „Mládežnická rada“, která má svého primátora a náměstkyni. Koná se jednou za měsíc, kdy zároveň dochází i člen vedení města, a slouží zároveň jako platforma pro komunikaci s mladými lidmi v našem městě.

Dnes, respektive každý rok, před námi stojí výzva náhrady, jelikož spousta těchto šikovných mladých lidí odchází na univerzity a do pracovního procesu a je nutno je nahradit. Zatím se nám to daří a pevně doufám, že tomu bude i nadále.

Mladí ľudia do 30 rokov predstavujú podstatnú časť obyvateľstva Slovenskej republiky, tvoria až 37,4% populácie na Slovensku. Majú špecifické potreby, predstavy a vnímanie okolitého sveta. Je dôležité reagovať na potreby mládeže najmä v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, tvorivosti a podnikavosti mladých ľudí, ich participácie, zdravého životného štýlu a vzťahu k prírode, sociálneho začleňovania a dobrovoľníctva.

Mladí ľudia predstavujú budúcnosť nášho mesta i našej krajiny. Je našou povinnosťou vychovávať ich k zodpovednosti, načúvať ich potrebám a reagovať na ne tak, aby mladí ľudia cítili, že aj oni sa podieľajú na vývoji mesta. To ich motivuje ďalej zostať vo svojom rodnom meste a aktívne sa podieľať na dianí vo svojej komunite. Momentálne pôsobím aj na akademickej pôde a ako bývalý učiteľ na základnej i na strednej škole mám to šťastie, že sa s mladými ľuďmi stretávam pravidelne. Z vlastnej skúsenosti viem, že pri práci s mládežou je dôležité ponechať čo najviac zodpovednosti na ich pleciach, nerobiť rozhodnutia za nich, práve naopak, konať v súčinnosti s nimi.

V spolupráci s mladými a v rámci koordinácie práce s mládežou v meste vieme naše mesto zmodernizovať a otvoriť novým nápadom. Aj od mladých sa môžeme veľa učiť, sú naša budúcnosť. Inšpirujeme sa navzájom!

Je dôležité nerobiť rozhodnutia o nich bez nich.

Karol Janas - Primátor mesta Považská Bystrica

Žádná generace nemá monopol na moc.

Michal Berg - zastupitel města Vsetín

Jedním z rozšířených volebních témat komunálních politiků bývá „**zastavení úbytku obyvatel**“, který se projevuje zejména odchodem mladší generace z periferních měst do větších center. Je diskutabilní, zda je tento trend možné nějak zásadně zvrátit, jisté je ale smysluplně přemýšlet o tom, co všechno za těmito migračními pohyby stojí a zda je v silách vedení měst tyto podmínky nějak ovlivnit.

Starostové se obvykle snaží odlivu mladých čelit třemi druhy opatření. Prvním z nich je deklarovaná dostupnost bydlení, přičemž reálné politiky pak mají k naplnění tohoto cíle daleko. Města a obce v Česku kvalitní nájemní bydlení téměř nestaví a pořadníky na městské byty jsou obvykle velmi dlouhé. Druhým z nástrojů je **dostupnost pracovních příležitostí**. Úroveň zaměstnanosti je možné z pozice města ovlivnit jen částečně, vliv ekonomické situace v celé zemi je mnohem zásadnější. Průmyslové zóny, což bývá nejčastější opatření pro podporu zaměstnanosti ve menších městech, pak generují pracovní místa, která se jako atraktivní nedají příliš označit.

Třetí oblastí, ve které se vedení měst snaží podpořit kvalitu života mladé generace, je nabídka volnočasových aktivit. V té může město prostřednictvím svého rozpočtu a svých organizací udělat mnoho dobrého. Mechanismy rozhodování o přidělování peněz a dalších zdrojů pro tyto aktivity jsou ale v drtivé většině bez účasti těch, v jejichž prospěch by měly být vynaloženy. Obvykle je tedy **nabídka volnočasových aktivit** definována představou generace 40+ o tom, co by vlastně mládež chtěla a očekávala.

Nedostatek schopností reálně nahlédnout na potřeby života mladých, na aktuální trendy trávení jejich volného času, způsoby komunikace nebo znalost problémů a rizik, se kterými se mladí v životě setkávají, bývá nejčastějším nedostatkem dnešní politické reprezentace. A pokud **politici neřeší existující problémy a potřeby, dochází opět k dalšímu prohlubování nezájmu mladé generace o veřejný život**.

Je prokázáno, že při politické participaci mladých hraje obrovskou roli to, že mladí lidé mohou vidět v politice své vrstevníky. Pokud se o politiku zajímají - nebo v ní dokonce figurují - jiní mladí lidé, kteří mají podobnou životní zkušenost jako oni, najednou se nejedná o odtržený svět, ale o něco běžného a blízkého.

Standardní metoda aktivní politické participace, tedy kandidatura v obecních volbách, je pro mládež, stejně jako pro další podrepräsentované sociální skupiny bohužel téměř uzavřená. Zatímco na malých vesnicích je ještě relativně časté, že „mladí“ se do obecního zastupitelstva dostanou, u středních a větších měst je to téměř nemožné. Faktor „obecné znalosti“ kandidáta je pro ně nepřekonatelný, a i pokud je nějaká strana či nezávislé sdružení umístí na kandidátku, jsou spolehlivě „vykroužkováni“ staršími, a tedy obecně známějšími kandidáty. Průměrný věk obecních zastupitelů v Česku je aktuálně 47 let a s každými volbami se mírně zvedá.

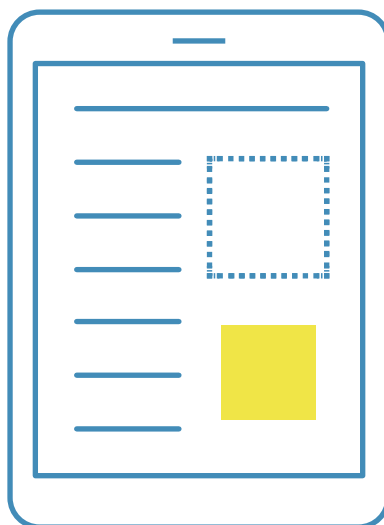
Tento mechanismus je velmi těžké prolomit, protože strana či sdružení, která by známější starší osoby na kandidátku neumístila, by se tím sama vystavovala oslabení ve volbách.

O to důležitější je vytvářet podpůrné struktury pro zapojení mládeže i mimo standardní volební mechanismus. Zde pak největší výzvy leží na vedení měst - pokud ta nebudou o důležitosti zapojení mladých přesvědčena, ostatní nízkourovňové aktivity, jako jsou školní parlamenty, poradní skupiny nebo participativní rozpočty budou mít jen velmi omezený dopad.

Největší míra zájmu o věci veřejné je u mladých v rodinách s vysokoškolsky vzdělanými rodiči, u nichž je ale zároveň nejpravděpodobnější, že po maturitě odejdou na vysokou

školu do větších měst, a trvalejší zapojení do participace tak bude přerušeno. O to více je potřeba se soustředit i na skupiny, které pravděpodobněji nebudou studovat vysokou školu. U těchto je to ale samozřejmě složitější, protože míra zájmu o politické a společenské dění je u nich značně menší.

Výzvou je si tohle všechno uvědomit - a patřičně konat. Vyhledávat aktivní mladé, kteří by mohli být zapojeni do života ve městě a naslouchat názorům mladých. Politik každého věku by měl mít každý den na paměti, že žádná generace nemá monopol na moc. A pokud chce svou funkci vykonávat odpovědně, musí dávat slovo všem generacím - i té nejmladší.

Čo hovoria naši mladí možno/už budúci dôležití?

Kdekoľvek sme prišli, mali sme dvere otvorené.

Norbert Kucharík

- právnik v Kancelárii Všeobecného súdu Európskej únie v Luxemburgu, viedol Prípravný výbor Mestského študentského parlamentu na Myjave (2002 - 2003) a potom bol prvý predseda Mestského študentského parlamentu na Myjave (2003 - 2004)

názor mladých ľudí bolo počuť a nakoniec aj zavážiť. **Mladí Myjavčania sa podieľali na všetkých kľúčových rozhodnutiach, ktoré sa ich týkali. Nielen ako diváci, ale ako tvorcovia týchto rozhodnutí!**

Apelujem týmto na predstaviteľov obcí a miest a všetkých kompetentných v samospráve, aby vychádzali mladým ľuďom v ústrety vo svojich materských regiónoch. Nedostatočná skúsenosť a nízky vek mladých nemusí byť nevyhnutne prekážkou. Práve naopak. Vytrvalosť, húževnatosť a hlavne zapálenie sa pre myšlienku sú hnacím motorom rozvoja a pokroku. Vytvorte podmienky pre účasť mladých na spolurozhodovaní, dajte im priestor na realizáciu ich nápadov, a odmenou Vám bude vitálne a fungujúce mesto či obec. **Miesto, kde sa všetci budú naozaj cítiť doma...**

Nie je tomu tak dávno, čo som sa angažoval aj ja v mládežníckej politike a pracoval aktívne s mladými ľuďmi. Ešte počas základnej školy som viedol Žiacku radu na jednej zo základných škôl na Myjave a neskôr aj Študentskú radu na gymnáziu v tomto meste. Počas stredoškolského štúdia som stál spolu s desiatkami žiakov myjavských základných škôl a študentov stredných škôl pri zrode a samých počiatkoch mestského študentského parlamentu. Spontánna iniciatíva mladých Myjavčanov vyústila po dohode s primátorom mesta najskôr do vzniku Prípravného výboru a neskôr aj k vytvoreniu tohto reprezentatívneho orgánu mladých ľudí v Myjave, ktorý sa stal zároveň poradným orgánom primátora mesta.

Rozvoj práce s mládežou je podľa môjho názoru jednou z kľúčových oblastí, ktorej by sa mali predstavení mesta a všetci kompetentní v samospráve venovať. Mladí ľudia sú neodmysliteľnou súčasťou života v meste, sú budúcnosťou svojich materských miest, regiónov i tejto krajiny. Bez participácie mladých ľudí sa sotva podarí prijať také rozhodnutia na úrovni samosprávy, ktoré by prispeli k zlepšeniu života mladých ľudí v obciach a v mestách kdekoľvek na Slovensku. Len za priamej účasti mládeže sa môže mládež funkčne rozvíjať.

Musím povedať, že my sme také podmienky vytvorené v našom meste mali. Jednak z formálnej stránky, keďže Mestský študentský parlament bol plne etablovaný v inštitucionálnej sústave miestnej samosprávy, jednak z finančnej a morálnej stránky, nakoľko predstavitelia samosprávy vrátane primátora a poslancov mestského zastupiteľstva, ako aj mestských inštitúcií a organizácií, nás všemožne podporovali a vychádzali nám v ústrety pri príprave a realizácii našich projektov a podujatí s mladými ľuďmi. **Kdekoľvek sme prišli, mali sme dvere otvorené. Od miestnych politikov, cez sponzorov a firmy v meste, až po učiteľov, trénerov, zástupcov kultúry a športu v meste...**

Ukázalo sa, že práve participácia mladých ľudí na verejnom živote v meste je tou najlepšou zárukou, že aj mladí ľudia sa začnú zaujímať o aktuálne témy a problémy svojho mesta. Či už to bola výstavba obchodného centra v blízkosti miestneho historického múzea, informačná kampaň pred referendum o vstupe Slovenska do Európskej únie, vytvorenie mládežníckeho rádia v miestnom rozhlasu alebo zlučovanie myjavských škôl,

Nehas, co tě nepálí.

Jakub Hodulík - primátor Mládežnické rady Karviná 2017-2018

Každý z nás ji zná – věta, kterou od dětství slýcháváme – doslovně, nebo mezi řádky – „nehas, co tě nepálí“. I já jsem ji slýchával, i mně se vryla hluboko do paměti. A byla to nejspíš právě tato věta, která ve mně odstartovala snahu měnit věci okolo sebe. Před pěti lety jsem tak poprvé vkročil do světa lidí, kteří mají stejný problém. **Po celé republice v posledních době vzniká síť mládežnických rad a studentských parlamentů - něco, co západní Evropa zná už desítky let.** Jedna taková se tehdy zrodila i v Karvině. Doslova jsem žasl, kolik lidí to vidí stejně jako já. Stal jsem se brzy součástí pestré směsice lidí se stejným cílem – aktivně se podílet na dění ve svém městě – každý z jiného důvodu, každý trochu jiným způsobem. Netrvalo dlouho a vyrazil jsem pod vlajkou naší organizace za hranice, setkal se s desítkami dalších lidí z celé republiky, později i Evropy. Brzy jsem si uvědomil, že jen málo z toho, co jsem se učil a zažíval, bych poznal za zdmi školy. Přišla celá řada zkoušek – žádosti o grant, vlastní projekty, jejich realizace, krize i výhry. **Každý problém, který jsme řešili, nás posouval dál,** jakoby před námi padala jedna překážka za druhou. Rychle jsme se popasovali s administrativou, naučili se komunikovat s úřady a institucemi, organizovat, vést, naslouchat si a vzájemně se učit. Společný elán nás hnal kupředu.

Je těžké jmenovat, co všechno jsem díky těm čtyřem rokům získal. **Naučil jsem se být pánem svého volného času, pracovat s vlastními prioritami, fungovat v týmu a efektivně plánovat dopředu.** Odboural jsem poslední zábrany a naučil se prezentovat nejprve před desítkou lidí, nakonec před plnou posluchárnou. Zpětně občas nemůžu uvěřit, kolik rolí jsem si za tak krátký čas stihl vyzkoušet – od moderátora diskusí, pořadatele sportovních akcí, lektora neformálního vzdělávání, grafika, přednášejícího a vedoucího projektu přes porotce filmového festivalu – snad už všechny ani nedovedu jmenovat. Díky spolupráci s městem jsem měl možnost nahlédnout pod ruce těm, kteří o něm rozhodují. Zažil jsem jednání mezi politiky, navazování přeshraniční spolupráce a plánování budoucnosti města – a co víc, častokrát jsem měl možnost přispět i vlastním pohledem na věc.

Naše generace moc dobře ví, co ji pálí. To s odstupem mohu říct s jistotou. Občas nám ale chybí důvěra v to, že s tím, co nás pálí, můžeme něco udělat. Karviná je krásným příkladem toho, že když mladým někdo dá svou důvěru, mohou se dít úžasné věci. Mládežnickou radu Karviná si pamatují jako největší podobné uskupení mladých lidí v rámci celé republiky, dynamický inkubátor nových nápadů a hlavně skvělou komunitu lidí na stejné vlně.

Brzy jsme pochopili, že dál se posuneme, jen když se budeme učit od sebe navzájem, rozvíjet se a sdílet, co jsme se naučili. Všechny dovednosti, které jsou dnes na trhu práce tolik žádané, získávali u nás lidé o mnoho dříve než jejich vrstevníci. S trochou nadsázky lze říci, že Rada měnila studenty na začínající marketéry, lektory a organizátory.

Kromě přátel po celé republice, spousty krásných zážitků a vzpomínek jsem si odnesl ohromné množství dovedností, které využívám dodnes. Příjemným bonusem je pak šťavnatý životopis, který dovede otevřít nejedny dveře. Zdaleka největším úspěchem ale bezpochyby je, kolik studentů jsme dokázali přesvědčit, že kritizovat a sváďet vinu na druhé nestačí a že se se světem okolo dokáží vyrovnat. Po ulicích teď díky MRKu chodí desítky mladých lidí, kteří se nebojí změny a výzev, kteří si všímají svého okolí, přemýšlí o něm a nebojí se ozvat, pokud s něčím nesouhlasí. Jsou to lidé, o nichž bezpochyby ještě uslyšíme.

Čo hovoria pracovníci s mládežou?

Mladí dokážu veľké veci.

Alena Strýčková- Koordinátorka práce s mládežou mesta Púchov, riaditeľka Centra voľného času Včielka Púchov

Deti a mladí ľudia sú občanmi tejto krajiny a tvoria významnú súčasť každej miestnej samosprávy. Je dôležité venovať im svoju pozornosť, pretože oni sú našou budúcnosťou. Konzultácie s nimi pri tvorbe rozličných sektorových politík v oblastiach, ktoré sa dotýkajú ich života, by mali byť samozrejmosťou. Participácia detí a mládeže na verejných veciach je v posledných rokoch často skloňovaná a čoraz viac samospráv na ňu reaguje. Často je to práve mladý človek, kto má na vec zdravý a prínosný názor. Participácia by mala byť zmysluplná, pretože deti a mládež hneď objavia, ak je realizovaná „len na oko“ a potom strácajú dôveru voči dospelým aj spoločenským inštitúciám. Mala by byť inkluzívna, aby umožnila vyjadriť sa všetkým bez rozdielu a mala by byť podporená primeranými zdrojmi. Pokiaľ je samospráva

uvedomelá, môže práve participáciou detí a mládeže dosiahnuť progresívny rozvoj života v danom meste a prosperovať vpred. Mladí, v prípade podpory zo strany dospelých dokážu veľké veci. Stačí, ak si začnú všimáť svoje okolie a urobia preň aspoň malý dobrý skutok. Keď začneme od jednotlivcov, budeme sa mať dobre aj ako celok. Dajme priestor rôznorodosti názorov, vyhodnocujeme s láskou a toleranciou a naše samosprávy budú napredovať.

Čo nám môže pomôcť? – Národné programy na podporu participácie a rozvoja štruktúrovaného dialógu

CZ - Mládež kraji

Program Mládež kraji vznikl z popudu ukončení podpory mládežníckych iniciatív na národnej úrovni v programe Mládež v akcii. Myšlienka pokračování týchto iniciatív bola nosná jak zespodu od samotných mládežníků a stávajících koordinátorů ČNA, tak shora od představitelů Odboru pro mládež MŠMT a zástupců jednotlivých měst. Proto došlo k dohodě o vytvoření programu Mládež kraji.

Pro pilotní testovací projekt byl zvolen Moravskoslezský kraj a krajský koordinátor RADAMOK. Následně došlo k stanovení základních parametrů programu: participativní financování 50% MŠMT a 50% zdrojů na krajské úrovni, maximální částka 40.000 Kč na jeden nápad, proces samotné tvorby projektů formou neformálního vzdělávacího víkendu a následnou přímou fyzickou obhajobou nápadů mládežníka před hodnotící komisí.

Na co se můžeš ve svém projektu zaměřit?

Projekt, v němž se skupina minimálně 4 mladých lidí (15-26 let) aktivně a přímo účastní činností, které si sami navrhnou a které jim umožňují rozvíjet jejich iniciativu a tvořivost. Projekt iniciují, vytvoří a zrealizují sami mladí lidé. Projekty iniciativ mládeže pomáhají rozvíjet osobnost mladých lidí, připravují je na složitější projekty a přinášají změnu a prospěch veřejnosti (zejména v okolí, kde mladí lidé žijí).

Webové stránky programu www.mladezkraji.cz jsou rozděleny na jednotlivé kraje. Mladí lidé nejprve zaregistrují svůj nápad. Poté je osloví pracovník krajské rady a pozve je na kreativní víkendové setkání, kde mládežníci za pomoci zkušených lektorů a zpětné vazby ostatních účastníků vytvoří pevný projektový rámec svému nápadu. Víkendové školení naučí mládežníky tvorbě žádosti, zákonitostem rozpočtů, ale taky jim umožní vyzkoušet nanečisto projekt obhájit a čelit otázkám lektorů a ostatních mládežníků.

Po absolvování školení a poskytnutí zpětné vazby mají mládežníci zhruba týden na dopracování projektu do finální podoby, se kterou pak předstupují před hodnotící komisi obvykle složenou ze zástupců samosprávy města (starosta, zastupitel, radní), zástupce ERASMUS+, koordinátora projektu (RADAMOK), pracovníka města (nejčastěji zástupce odboru školství) a zástupce neziskové sféry pracujícími s dětmi (DDM, SVČ, knihovny...).

Po úspěšné obhajobě je se zástupcem mládežnické skupiny sepsána smlouva o dílo, po jejím podpisu dojde k převedení finančních prostředků na účet mládežníka jako záloha na dílo a začne probíhat realizace jeho nápadů. Závěrem mládežník vyúčtuje svůj projekt a předloží závěrečnou zprávu z jeho realizace¹.

¹ Publikace ke stažení: <https://uloz.to/lipFxt0UXthMI/2018-brozura-pdf>

SK - Komunita mladých

Programy pre mládež na roky 2014 - 2020, ktoré sa začali realizovať od roku 2014, sú priamym nástrojom na podporu naplňovania Stratégie Slovenskej republiky pre mládež 2014 - 2020, nadväzujú na Zákon č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a Európsku stratégiu pre mládež. Implementačným orgánom Programov je IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže.

Programy pre mládež na roky 2014 - 2020 kladú dôraz na rôznorodosť oblastí podpory samotných aktivít organizácií pracujúcich pre mládež. Majú za cieľ zvýšiť kompetencie mladých ľudí v oblasti ich prípravy na ďalší život. Hlavný dôraz sa kladie na rozvoj aktívneho občianstva, posilnenie postavenia mládeže v spoločnosti, podporu dobrovoľníctva medzi mladými ľuďmi, uznanie neformálneho vzdelávania v oblasti práce s mládežou, podporou mladej generácie ako základu modernej, vedomostnej a na znalostiach založenej spoločnosti.

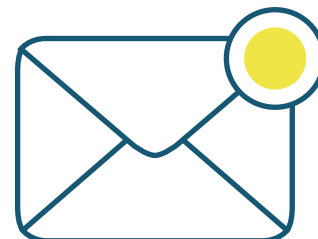
KOMUNITA mladých

Program KOMUNITA mladých podporuje aktivity zamerané na tvorbu opatrení, ktoré sú predpokladom pre systémovú a strategickú mládežnícku politiku na miestnej úrovni - zavádzanie nových trendov v práci s mládežou, tvorbu medzi sektorovej politiky voči mládeži, posilnenie synergetického efektu pôsobenia všetkých zainteresovaných strán aktívnych v oblasti starostlivosti o mládež, posilnenie uznania prínosu práce s mládežou a neformálneho vzdelávania, rozvoj dialógu medzi mladými ľuďmi a osobami zodpovednými za mládežnícku politiku a zapájanie mládeže do rozhodovacích procesov na miestnej úrovni.

Z hľadiska vyššie uvedeného zamerania, program KOMUNITA podporuje 3 oblasti činností:

1. Zber údajov a ich analýza pre potreby tvorby mládežníckej politiky založenej na dôkazoch. Tvorba mládežníckej politiky založenej na dôkazoch predpokladá dôkladnú analýzu aktuálneho stavu existujúcich opatrení zameraných na mladých ľudí, zisťovanie a analýzu chýbajúcich údajov, identifikáciu výziev, ktorým mladí ľudia čelia v rámci daného mesta či obce, a to pri zohľadnení dostupných informácií a údajov, získaných výskumnou činnosťou na európskej, národnej či regionálnej úrovni.
2. Tvorba strategického dokumentu pre oblasť mládeže. Moderná mládežnícka politika musí byť vytváraná s využitím relevantných a aktuálnych údajov, participatívne a s využitím potenciálu všetkých aktérov, ktorí vykonávajú činnosti v prospech mladých ľudí v danom meste či obci. To predpokladá poznanie relevantných kľúčových aktérov, ich zapojenie do procesu definovania priorít a stanovenia strategických cieľov zameraných na mladých ľudí, vrátane priorít a cieľov v oblasti práce s mládežou, ako aj systematickú spoluprácu pri naplňaní definovaných cieľov.
3. Naplňanie strategických cieľov mládežníckej politiky prostredníctvom modernej práce s mládežou. Pri práci s mládežou je nevyhnutné identifikovať moderné a efektívne formy činností, ktoré zohľadňujú špecifiká a rýchlo sa meniace potreby mladých ľudí a aktívne ich zapájajú do prípravy i realizácie rôznych činností. Takéto činnosti v práci s mládežou majú prispievať k naplňaniu cieľov mládežníckej politiky¹.

Projekt „Analýza potrieb mladých ľudí v meste Trenčianske Teplice“ bol podporený z tohto grantového programu.

¹ <https://www.iuventa.sk/ski/granty/Nova-generacia-Programov-PRE-MLADEZ-na-roky-2014-2020.alej>

Kto nám môže pomôcť? – Medzinárodné programy

Kľúčová akcia 3 grantového programu Erasmus +

Erasmus+ je program Európskej únie, ktorý podporuje aktivity v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu počas programového obdobia v rokoch 2014-2020.

Co je to?

Program Erasmus+ sa v oblasti mládeže usiluje presadiť tieto konkrétne ciele:

- **zlepšiť úroveň kľúčových kompetencií a zručností mladých ľudí vrátane mladých ľudí** s nedostatkom príležitostí a podporiť ich účasť na demokratickom živote v Európe, **aktívne občianstvo**, medzikultúrny dialóg, sociálne začlenenie a solidaritu, najmä prostredníctvom silnejšieho prepojenia medzi oblasťou mládeže a trhom práce;
- podporiť zlepšovanie **kvality v práci s mládežou**, najmä prostredníctvom posilnenej spolupráce medzi organizáciami v oblasti mládeže alebo inými zúčastnenými stranami;
- dopĺňať **reformy politík na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni** a podporovať rozvoj znalostnej politiky a politiky založenej na dôkazoch v oblasti mládeže, ako aj uznávanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Najmä posilnenou spoluprácou v oblasti politík, lepším využívaním nástrojov EÚ na transparentnosť a uznávanie kvalifikácií a rozširovaním osvedčených postupov;
- zlepšiť medzinárodný rozmer aktivít v oblasti mládeže a úlohy pracovníkov s mládežou a mládežníckych organizácií ako podporných štruktúr pre mladých ľudí, najmä presadzovaním mobility a spolupráce medzi zúčastnenými stranami, ako aj cieľovým budovaním kapacít v partnerských krajinách.

Okrem iných možností programu v oblasti mládeže je **kľúčová akcia 3 - Podpora reformy politiky**.

Táto kľúčová akcia podporuje: **vedomosti v oblasti mládeže na tvorbu politík**, iniciatívy pre inovačnú politiku, podporu európskych politických nástrojov, spoluprácu s medzinárodnými organizáciami, **dialóg zainteresovaných strán**.

Projekty „KAM spolu pre mladých“, „Participácia v praxi“, „Spoza brány k politikom“ boli podporené z tohto grantového programu.

Európsky zbor solidarity - solidárne projekty

Európsky zbor solidarity je nový program Európskej únie, ktorá poskytuje mladým ľuďom príležitosť vykonávať dobrovoľnícku prácu alebo pracovať vo svojej vlastnej krajine či v zahraničí na projektoch, z ktorých majú prospech komunity a ľudia v celej Európe. Všetci mladí ľudia, ktorí sa zapoja do európskeho zboru solidarity, súhlasia s jeho poslaním a zásadami, ktoré budú dodržiavať.

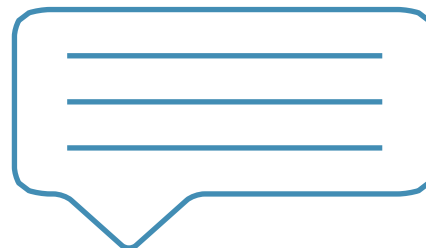

SOLIDÁRNÍ PROJEKTY

Tento typ **projektu je výzvou pro mladé lidi, kteří chtějí pozitivně ovlivnit své okolí, posílit vzájemné porozumění místní komunity, podpořit lokální občanský rozvoj, být iniciativní a inspirovat i ostatní okolo sebe.** Projekt je možné uskutečnit pouze na území země, kde byla finanční podpora schválena, jedná se tedy o národní iniciativu, která však umožňuje prezentovat i evropské hodnoty.

O finance lze zažádat jako neformální skupina v počtu nejméně 5 mladých lidí, kteří jsou občany dané země, nebo pod hlavičkou organizace či instituce. Je žádoucí, aby byly detailně popsány veškeré aktivity jednotlivých členů neformální skupiny, které povedou k naplnění cíle jejich projektu. Členové neformální skupiny tak mají šanci realizovat pozitivní změny ve svém okolí a prostřednictvím jednotlivých fází projektu (příprava, implementace, evaluace a diseminace projektu) rozvíjet své osobní i pracovní kompetence. Solidární projekt může trvat 2-12 měsíců. Členem skupiny může být každý mladý člověk ve věku 18 až 30 let, který je residentem v ČR, SR a je registrován v Databázi Evropský sbor solidarity. Skupina mladých lidí také může žádat pod záštitou organizace, která bude nejčastěji provádět pouze administrativní úkony.

Program je v čase psaní příručky relativně nový. Prozatím nám nejsou známe realizované příklady dobré praxe.

Ďalšie zdroje informácií

Slovenská republika:

www.iuventa.sk, www.pracasmladezou.sk – Slovenský inštitút mládeže, Priority pre mládež, školenia, informácie o školeniach, výzvach, aktualitách v oblasti práce s mládežou

www.erasmusplus.sk – grantový program Erasmus +

www.zajednolano.sk – celoslovenský projekt „Za jedno lano“ je zameraný na zvýšenie záujmu mládeže o aktívnu účasť v tvorbe miestnych, regionálnych aj Európskych politík voči mládeži a o posilnenie hlasu mladých ľudí v týchto procesoch.

Česká republika:

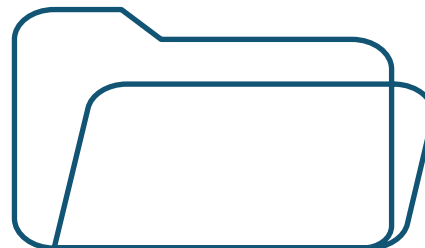
www.dzs.cz – zapojení do programu Erasmus+

mladezkrajci.cz – zde můžete žádat o dotaci na mládežnické projekty

Info linky na európskej úrovni:

<https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/youthwiki> - YouthWiki - je online platforma prezentujúca informácie o mládežníckych politikách európskych krajín. Hlavným cieľom Wiki mládeže je podpora európskej spolupráce v oblasti mládeže založenej na dôkazoch.

www.salto-youth.net - SALTO-YOUTH znamená podporu, vzdelávacie príležitosti pre mládež a pracovníkov s mládežou.

Slovo na záver

Ak chceme rozvíjať oblasť práce s mládežou na miestnej a regionálnej úrovni, je nevyhnutné rozvíjať kvalitu práce s mládežou. Ak vytvoríme len nástroje a podmienky pre participáciu, ale nebudeme motivovať mladých ľudí, aby mali záujem o spoluprácu, zostanú nepovšimnuté. Musíme sa neustále učiť:

1. **poznať potreby mladých ľudí** – potreby mladých ľudí sa menia, to čo chcela generácia v roku 2008, nie je rovnaké s tým, ako funguje generácia v roku 2019. Má iné záujmy, spôsoby komunikácie, iné veci a aktivity ich dokážu nadchnúť a motivovať. Ak ich chceme zapojiť do diania, inšpirovať pre zmeny a aktivity, musíme sa prispôbiť a inšpirovať ich spôsobom tak, aby sme ich správne motivovali a preto je veľmi dôležité poznať ich čo najviac.
2. **rozvíjať kvalitu práce s mládežou** prostredníctvom koordinátorov práce s mládežou/pracovníkov s mládežou, podpory koordinátorov žiackych školských rád, atď. V neformálnom vzdelávaní a práci s mládežou je dôležitý prispôbený prístup a rozvoj kvality tak, aby sme dokázali zapájať a pripravovať rozvoj kvality práce s mládežou aj pre tých mladých ľudí, ktorí majú nedostatok príležitostí, alebo nejaké problémy, ktoré sami nevedia prekonať. Je na nás, aby sme im pomohli a na to potrebujeme nástroje v podobe know how ako na to.
3. spolupracovať – **rozvíjať spoluprácu v oblasti horizontálne a aj vertikálne**, mnoho krát sa stáva, že každý si „chráni“ svoje know how, akosi zabúdame, že nie sme v ohraničenom svete, ale pracujeme s komplexnými mladými osobnosťami. Mali by sme otvoriť dvere spolupráci a navzájom sa inšpirovať, spolupracovať, rozvíjať, hľadať riešenia a možnosti spolupráce a spoločne rozvíjať prácu s mládežou. A zároveň štátna politika voči mládeži sa nedá robiť z národnej úrovne so všetkými mladými ľuďmi v našich krajinách. Je dôležitá súhra a spolupráca na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.
4. vytvoríť **trvalo udržateľný systém podpory práce s mládežou** na lokálnej úrovni. Mládežnícke parlamenty, raňajky s primátorom, rady mládeže, Komisie mládeže, kvalitné žiacke školské rady na základných a stredných školách, koordinátori práce s mládežou, centrá voľného času, nízkoprahové kluby, a iné systémy, ktoré reflektujú prostredie a vytvoria prostredie, v ktorom sa môžu mladí ľudia učiť participácii a rozvíjať si svoje občianske a iné kompetencie.
5. všetko **prispôbovať** jednotlivých **cieľovým skupinám** – jazyk komunikácie, spôsob informovania, podporné nástroje. Ak budete mať aj všetko vytvorené, je dôležité to „doručiť“ správnym a zrozumiteľným spôsobom našim mladým. Myslíme si, že naše webové stránky sú zrozumiteľné aj pre mladých? Že aktivity organizované samostatne sú atraktívne pre mladých ľudí? Ak chcú mladí ľudia riešiť niečo, čo ich trápi, vedia, kto by im mohol pomôcť?
6. **Never ending story** – Nikdy nekončiaci príbeh – ak aj všetko dobre urobíme, pripravíme a vychováme jednu generáciu, nesmieme zaspáť na vavrínoch. Ak nezabezpečíme prenos informácií z generácie na ďalšiu, po odchode na „skusy“ do sveta súčasnej generácie budeme musieť začať odznovu.

Je mnoho príkladov dobrej praxe, mnoho aktérov, ktorí výrazne prispievajú do rozvoja oblasti práce s mládežou, ktorých sme nemali možnosť v tejto príručke uviesť. Všetci robia dobrú prácu a snažia sa o čo najlepší rozvoj oblasti. Mnoho krát je to ťažké, ale má to svoj význam. Hlavne, ak sa nám podarí ovplyvniť pozitívne život ďalšej generácie. A aj keď sa často boríme s ťažkými prekážkami, vždy to bude mať veľký význam. **Ďakujeme všetkým**, ktorí svojim dielom pomáhajú, prispievajú, otvárajú brány...

Verme našim mladým ľuďom, snažme sa im porozumieť, podporiť ich. Dokážu zmeniť svet k lepšiemu.

Silvia Štefániková – koordinátorka práce s mládežou TSK

Autori:

Silvia Štefániková – Koordinátorka práce s mládežou Trenčianskeho samosprávneho kraja

Petr Kantor – Koordinátor práce s mládeží Moravskoslezského kraja

Vypracovali:

Silvia Štefániková – Koordinátorka práce s mládežou Trenčianskeho samosprávneho kraja

Petr Kantor – Koordinátor práce s mládeží Moravskoslezského kraja

Trenčín, 2019

Táto publikácia bola vydaná v rámci projektu podporeného z grantového programu Erasmus +.

Projekt je pod záštitou predsedu Trenčianskeho kraja.

ISBN 978-80-570-1010-4

Projekt vznikol za finančnej podpory programu Erasmus+ pre oblasť mládeže a športu. Tento výstup vyjadruje iba názor autorov a Európska Komisia nie je zodpovedná za akékoľvek použitie informácií v ňom zahrnutých.

www.erasmusplus.sk

